

T.C.
DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

AİLE EĞİTİMİ VE DANIŞMANLIĞI ANABİLİM DALI
AİLE EĞİTİMİ VE DANIŞMANLIĞI PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

ERGENLERDE AİLE AİDİYETİNİN PSİKO-SOSYAL
DEĞİŞKENLER BAKIMINDAN İNCELENMESİ

OZAN POLAT

İzmir

2019

T.C.
DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ
AİLE EĞİTİMİ VE DANIŞMANLIĞI ANABİLİM DALI
AİLE DANIŞMANLIĞI VE EĞİTİMİ PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

ERGENLERDE AİLE AİDİYETİNİN PSİKO-SOSYAL
DEĞİŞKENLER BAKIMINDAN İNCELENMESİ

OZAN POLAT

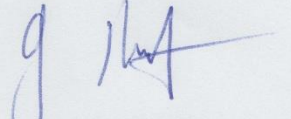
DANIŞMAN
Dr. Öğr. Gör. Hadiye KÜÇÜKKARAGÖZ

İzmir
2019

ETİK İLKE VE KURALLARA UYGUNLUK BEYANNAMESİ

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum “Ergenlerde Aile Aidiyetinin Psiko-sosyal Değişkenler Bakımından İncelenmesi” adlı çalışmanın içerdiği fikri izinsiz başka bir yerden almadığımı; çalışmamın hazırlık, veri toplama, analiz ve bilgilerin sunumu olmak üzere tüm aşamalarında ve bölümlerinin yazımında bilimsel etik ilke ve kurallara uygun davrandığımı, tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada kullanılan her türlü kaynağa eksiksiz atıf yaptığımı ve bu kaynaklara kaynakçada yer verdiğimi, ayrıca bu çalışmanın Dokuz Eylül Üniversitesi tarafından kullanılan bilimsel intihal tespit programıyla tarandığını ve *intihal içermediğini* beyan ederim. Herhangi bir zamanda aksinin ortaya çıkması durumunda her türlü yasal sonuca razı olduğumu bildiririm.

09.08/2019

Ozan POLAT

DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
YÜKSEK LİSANS/DOKTORA TEZ ÇALIŞMASI ORJİNALLİK RAPORU

Tarih: 16.08.2019

Tez Başlığı:

Ergerlerde Aile Aidiyetinin Psiko-Sosyal Değişkenler Bakımından İncelenmesi

Yukarıda başlığı belirtilen tez çalışmamın a) Kapak sayfası, b) Giriş, c) Ana bölümler ve d) Sonuç kısımlarından oluşan toplam 73 sayfalık kısmına ilişkin, 15/08/2019 tarihinde **tez danışmanım tarafından** Dokuz Eylül Üniversitesi Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanlığı'nın sağladığı İntihal Tespit Programından (Turnitin-Tez İntihal Analiz Programı) aşağıda belirtilen **filtreleme tiplerinden biri** (uygun olanı işaretleyiniz) uygulanarak alınmış olan orijinallik raporuna göre, tezimin **benzerlik oranı % 8'dir**.

- <http://www.kutuphane.deu.edu.tr/tr/turnitin-tez-intihal-analiz-programi/> adresindeki Tez İntihal Analiz

Programı Kullanım Kılavuzunu okudum

Filtreleme Tipi 1(Maksimum %15)

Filtreleme Tipi 2(Maksimum %30)

Kabul/Onay ve Bildirim sayfaları hariç,
 Kaynakça hariç,
 Alıntılar dâhil,
 Altı (6) kelimeden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç.

Kabul/Onay ve Bildirim sayfaları hariç,
 Kaynakça dâhil,
 Alıntılar dâhil.

EK 1- İntihal Tespit Programı Raporu İLK SAYFA Çıktısı
EK 2- İntihal Tespit Programı Raporu (Tümü) Cd içinde.

Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Tez Çalışması Orijinallik Raporu Uygulama Esasları'nı inceledim ve yukarıda belirtilen azami benzerlik oranlarına göre tez çalışmamın herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Adı Soyadı : Ozan POLAT
Öğrenci No : 2017950092
Anabilim Dalı : Aile Eğitimi ve Danışmanlığı
Programı : Aile Eğitimi ve Danışmanlığı
Statüsü : Yüksek Lisans

Doktora

ÖĞRENCİ

Ozan POLAT

16.08.2019

DANIŞMAN

Dr. Öğrt. Üyesi Hadiye KÜÇÜKKARAGÖZ

16.08.2019

Açıklamalar

1: Bu formu teslim etmeden önce sizden istenen bilgileri uygun kutucuğu () işaretleyerek doldurunuz.

Kullanıcı şifre vb. konusunda sorun yaşanması durumunda Üniversitemiz Merkez Kütüphanesinde bulunan Turnitin yetkilisine (Ali Taş Tel: +90 (232) 3018026 veya ali.tas@deu.edu.tr) başvurunuz.

2: Yüksek Lisans/Doktora Tez Çalışması Orijinallik Raporu" formu tezin ciltlenmiş ve elektronik nüshalarının içerisinde ekler kısmında yer alır.

3: Tez savunmasında düzeltme alınması durumunda bu form güncellenerek yeniden hazırlanır.

4: Turnitin-Tez İntihal Analiz Programına yükleme yapılırken Dosya Başlığı (document title) olarak **tez başlığının tamamı**, Yazar Adı (author's first name) olarak **öğrencinin adı**, Yazar Soyadı (author's last name) olarak **öğrencinin soyadı** bilgisini yazınız.

YÜKSEK LİSANS TEZİ SINAV SONUÇ FORMU

Ozan POLAT Tarafından Dr. Öğr. Üyesi Hadiye KÜÇÜKKARAGÖZ yönetiminde hazırlanan Ergenlerde Aile Aidiyetinin Psiko-Sosyal Değişkenler Bakımından İncelenmesi başlıklı tez tarafımızdan okunmuş, kapsamı ve niteliği açısından “Yüksek Lisans Tezi” olarak kabul edilmiştir.

Dr. Öğr. Üyesi Hadiye KÜÇÜKKARAGÖZ

Danışman

Doç. Dr. H.Zekavet KABASAKAL

Jüri Üyesi

Prof. Dr. Fatih Şahin

Jüri Üyesi

Prof. Dr. Süha YILMAZ
Enstitü Müdürü V.

TEŞEKKÜR

Yapmış olduğum bu çalışmada karşılaştığım zorluklar karşısında bana her zaman moral veren, desteğini hiçbir zaman esirgemeyen değerli tez danışmanım Dr. Öğr. Üyesi Hadiye KÜÇÜKKARAGÖZ'e sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Yine verilerin toplanma ve derlenme aşamasında bana yardımcı olan değerli arkadaşım Adem KARLIDAĞ'a, yüksek lisans araştırmamın yürütülmesinde emekleri olan değerli rehberlik öğretmeni arkadaşlarım Necla SERTBAŞ, Hakan KAYLI ve Sevgi ARIK'a teşekkür ederim.

Yüksek lisansa başlamamda beni teşvik eden kıymetli dostum Ethem SOLAK'a, iyi dileklerini her zaman yanımda hissettiğim değerli annem Gülten POLAT, babam Oktay POLAT ve kardeşim Okan POLAT'a teşekkür ederim.

Son olarak bu hayatta iyi ki tanımış olduğum biricik eşim Büşra POLAT'a en içten teşekkürlerimi sunuyorum.

Ozan POLAT

İÇİNDEKİLER

ÖZET	vii
ABSTRACT	ix
BÖLÜM I	1
GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu	1
1.2. Amaç ve Önem	1
1.3. Problem Cümlesi / Alt Problem Cümleleri	3
1.4. Sınırlılıklar	3
1.5. Varsayımlar	3
1.6. Tanımlar	4
BÖLÜM II	5
KURAMSAL ÇERÇEVE / KAVRAMSAL ÇERÇEVE / İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	5
2.1. Ergenlik Dönemi	5
2.2. Ergenlik Döneminde Gelişim	6
2.2.1. Fiziksel ve cinsel gelişim	6
2.2.2. Bilişsel gelişim	7
2.2.3. Kişilik Gelişimi	7
2.2.4. Duygusal Gelişim	8
2.3. Ergenlikte Riskli Davranışlar	8
2.4. Ergenlik Döneminde Ailenin Rolü	9
2.5. Aidiyet Kavramı	10
2.6. Aidiyet Türleri	12
2.6.1. Ulusal aidiyet	12
2.6.2. Etnik aidiyet	12
2.6.3. Dinsel aidiyet	12
2.6.4. Örgütsel aidiyet	13
2.7. Aidiyet Oluşumunun Temelleri	13
2.8. Aidiyet Aşamaları	13
2.8.1. Aileyle aidiyet	13
2.8.2. Sosyal hayatla aidiyet	15
2.8.3. Soyut aidiyet	15
2.9. Konuya ilişkin araştırmalar	16

BÖLÜM III.....	17
YÖNTEM.....	17
3.1. Araştırmanın Modeli / Deseni	17
3.2. Evren / Örneklem / Çalışma Grubu / Katılımcılar	17
3.3. Veri Toplama Süreci ve Araçları	20
3.4. Verilerin analizi	21
3.5. Araştırmanın Geçerliği ve Güvenirliği.....	22
3.6. Araştırmacının Rolü.....	22
BÖLÜM IV	23
BULGULAR	23
4.1. Ergenlerin Aile Aidiyetlerinin Yaş ile İlişkisi	23
4.2. Ergenlerin Aile Aidiyetinin Cinsiyete Göre Karşılaştırılması	23
4.3. Ergenlerin Aile Aidiyetinin Okul Türüne Göre Karşılaştırılması	24
4.4. Ergenlerin Aile Aidiyetinin Anne Eğitim Seviyesine Göre Karşılaştırılması	25
4.5. Ergenlerin Aile Aidiyetinin Baba Eğitim Seviyesine Göre Karşılaştırılması.....	27
4.6. Ergenlerin Aile Aidiyetinin Algılanan Sosyoekonomik Düzeye Göre Karşılaştırılması.....	28
4.7. Ergenlerin Aile Aidiyetinin Kaçınıcı Çocuk Olduğuna Göre Karşılaştırılması.....	29
4.8. Ergenlerin Aile Aidiyetinin Kardeş Sayısına Göre Karşılaştırılması.....	31
4.9. Ergenlerin Aile Aidiyetinin Okuldan Kaçma Durumuna Göre Karşılaştırılması ...	32
4.10. Ergenlerin Aile Aidiyetinin Okul Kurallarına Uyma Durumuna Göre Karşılaştırılması.....	34
4.11. Ergenlerin Aile Aidiyetinin Argo veya Küfürlü Konuşma Durumuna Göre Karşılaştırılması.....	35
BÖLÜM V.....	38
SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER.....	38
5.1. Sonuç ve Tartışma.....	38
5.1.1. Aile Aidiyeti Ölçeği ile Psiko-sosyal Değişkenlere İlişkin Sonuç ve Tartışmalar	38
5.2. Öneriler	40
KAYNAKÇA	42
EK 1. ÖĞRENCİNİN AKADEMİK ÖZGEÇMİŞİ	48
EK 2. AİLE AİDIYETİ ÖLÇEĞİ.....	51
EK 3. KİŞİSEL BİLGİ FORMU	53
EK 4. ETİK KURUL ONAY FORMU.....	54

EK 5. ÖLÇEK İZİNLERİ	55
EK 6. VALİLİK ONAYI	56
EK 7. HİSTOGRAMLAR.....	57

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1 Araştırmaya katılan ergenlerin demografik bilgilerine ilişkin betimsel istatistikler...	18
Tablo 2 Ergenlerin yaşları ile aile aidiyeti arasındaki ilişkiyi gösteren Pearson Korelasyon sonuçları.....	23
Tablo 3 Ergenleri kendilik ve aile aidiyeti puan ortalamalarının cinsiyete göre farklılaşma sonuçları.....	24
Tablo 4 Ergenlerin kendilik ve aile aidiyeti puan ortalamalarının okul türüne göre betimsel istatistikleri.....	24
Tablo 5 Ergenlerin kendilik ve aile aidiyeti puan ortalamalarının okul türüne göre farklılaşma sonuçları.....	25
Tablo 6 Ergenlerin kendilik ve aile aidiyeti puan ortalamalarının anne eğitim düzeyine göre betimsel istatistikleri.....	26
Tablo 7 Ergenlerin kendilik ve aile aidiyeti puan ortalamalarının anne eğitim düzeyine göre farklılaşma sonuçları.....	26
Tablo 8 Ergenlerin kendilik ve aile aidiyeti puan ortalamalarının baba eğitim düzeyine göre betimsel istatistikleri.....	27
Tablo 9 Ergenlerin kendilik ve aile aidiyeti puan ortalamalarının baba eğitim düzeyine göre farklılaşma sonuçları.....	28
Tablo 10 Ergenlerin kendilik ve aile aidiyeti puan ortalamalarının algılanan sosyoekonomik düzeye göre farklılaşma sonuçları.....	29
Tablo 11 Ergenlerin kendilik ve aile aidiyeti puan ortalamalarının kaçınıcı çocuk olduğuna göre betimsel istatistikleri.....	30
Tablo 12 Ergenlerin kendilik ve aile aidiyeti puan ortalamalarının kaçınıcı çocuk olduğuna göre farklılaşma sonuçları.....	30
Tablo 13 Ergenlerin kendilik ve aile aidiyeti puan ortalamalarının kardeş sayısına göre betimsel istatistikleri.....	31

Tablo 14 Ergenlerin kendilik ve aile aidiyeti puan ortalamalarının kardeş sayısına göre farklılaşma sonuçları.....	32
Tablo 15 Ergenlerin kendilik ve aile aidiyeti puan ortalamalarının okuldan kaçma durumuna göre betimsel istatistikleri.....	33
Tablo 16 Ergenlerin kendilik ve aile aidiyeti puan ortalamalarının okuldan kaçma durumuna göre farklılaşma sonuçları.....	33
Tablo 17 Ergenlerin kendilik ve aile aidiyeti puan ortalamalarının okul kurallarına uyma durumuna göre betimsel istatistikleri.....	34
Tablo 18 Ergenlerin kendilik ve aile aidiyeti puan ortalamalarının okul kurallarına uyma durumuna göre farklılaşma sonuçları.....	35
Tablo 19 Ergenlerin kendilik ve aile aidiyeti puan ortalamalarının küfürlü veya argo konuşma durumuna göre betimsel istatistikleri.....	36
Tablo 20 Ergenlerin kendilik ve aile aidiyeti puan ortalamalarının küfürlü veya argo konuşma durumuna göre farklılaşma sonuçları.....	37

ÖZET

ERGENLERDE AİLE AİDİYETİNİN PSİKO-SOSYAL DEĞİŞKENLER BAKIMINDAN İNCELENMESİ

Ergenlik dönemi pek çok bilimsel çalışmada incelenmiş bir dönemdir. Ergenlik stresli ve bunalımlı bir dönemi içerir (Çuhadaroğlu ve ark., 2004). Ergenin bu stresli dönemde yaşayacağı içsel veya dışsal çatışmaları sağlıklı bir şekilde atlatabilmesi için ailenin büyük bir önemi vardır. Ergenin ailesi ile kuracağı verimli bir aidiyet ilişkisi yaşanabilecek sorunların çözümünde yarar sağlayacaktır. Ait olma duygusu ergenlik döneminde önemlidir (Booker, 2004). Ait olma ihtiyacı giderilen birey kendisine ve çevresindeki insanlara saygı duymayı öğrenir ve kendi becerileri ile ilgili farkındalık kazanmaya başlar (Ercoşkun ve Nalçacı, 2005).

Araştırmanın amacı lise öğrencilerinin aile aidiyetinin bazı psiko-sosyal değişkenlere göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini incelemektir.

Araştırma 2018-2019 eğitim öğretim yılında İzmir ilinde çeşitli lise türlerinde öğrenim göre öğrenciler ile yapılmıştır. Ölçeği uygulamaya konulan 245 gönüllü öğrenci araştırmanın çalışma grubunu oluşturmuştur. Katılımcılara araştırmacı tarafından geliştirilen psiko-sosyal özellikleri içeren kişisel bilgi formu ve aile aidiyet düzeylerini belirlemek için Mavili ve ark. (2014) tarafından geliştirilen "Aile Aidiyeti Ölçeği" uygulanmıştır. Elde edilen veriler Sosyal Bilimler İstatistik Paket Programı (SPSS) 22.0 programı ile analiz edilmiştir. Araştırmada verilerin normallik testleri yapılmış, Pearson Korelasyon Analizi, Bağımsız Gruplar için T Testi Analizi ve Bağımsız Gruplar Tek Yönlü Varyans Analizi kullanılmıştır.

Araştırmadan elde edilen verilere göre ergenlerin aile aidiyeti düzeyleri ile yaş, cinsiyet, anne eğitim düzeyi, baba eğitim düzeyi, kaçınıcı çocuk olduğu ve okuldan kaçma durumu değişkenleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Anadolu lisesinde öğrenim gören öğrencilerin kendilik aidiyeti alt boyutu meslek lisesinde ve çok programlı anadolu lisesinde okuyan öğrencilere göre daha yüksek bulunmuştur. Ailesinin geliri 2501 TL ve üstü gelire sahip olan ergenlerin aile aidiyeti puan ortalaması 2500 TL ve altı gelire sahip ergenlerden anlamlı bir şekilde daha yüksek bulunmuştur. Ailede tek çocuk olan, bir ve iki kardeşe sahip olan ergenlerin üç, dört ve üzeri kardeşe sahip olan ergenlerden daha fazla

aile aidiyetine sahip olduğu ortaya çıkmıştır. Okul kurallarına bazen uyan ergenlerin kendilik ve aile aidiyeti puan ortalaması sık sık ve her zaman okul kurallarına uyan ergenlerden anlamlı bir şekilde daha düşük olduğu tespit edilmiştir. Yine bazen küfürlü veya argo konuşan ergenlerin kendilik ve aile aidiyetinin her zaman küfürlü veya argo konuşan ergenlerden daha yüksek olduğu ortaya çıkmıştır.

Araştırmanın verileri ışığında ergenlerin riskli davranışlarda bulunmasının önlenmesi, akademik başarılarının artırılması ve ailelere çocukla iletişim ve aile planlaması konusunda eğitimler verilebilmesi onların aidiyet tutumlarının daha sağlıklı gelişmesine katkıda bulunacaktır.

Anahtar Kelimeler: Ergenlik, aile, aidiyet, psiko-sosyal.

ABSTRACT

AN INVESTIGATION OF FAMILY BELONGING IN ADOLESCENTS IN TERMS OF PSYCHO-SOCIAL VARIABLES

Adolescence is a period studied in many scientific studies. Adolescence involves a stressful and depressive period (Çuhadaroğlu et al., 2004). Family is of great importance for the adolescent to overcome the internal or external conflicts in a stressful period. A productive loyalty relationship between the adolescent and his / her family will be beneficial in solving problems that may be experienced. The sense of belonging is important in adolescence (Booker, 2004). The need for belonging is solved and the individual learns to respect himself and the people around him and starts to gain awareness about his own skills (Ercoşkun and Nalçacı, 2005).

The aim of the study was to investigate whether family belonging of high school students showed a significant difference according to some psycho-social variables.

The research was conducted in 2018-2019 academic year with students in various high school types in İzmir. The study group consisted of 245 volunteer students. In order to determine participants' personal information form and family belonging levels including psychosocial characteristics developed by the researcher, Mavili et al. (2014) "Family Belonging Scale" was applied. The data were analyzed with Social Sciences Statistical Package Program (SPSS) 22.0. Pearson Correlation Analysis, T Test Analysis for Independent Groups and One Way Variance Analysis for Independent Groups were used in the study.

According to the data obtained from the study, there is no significant difference between the levels of family belonging to adolescents and age, gender, mother education level, father education level, number of children, and avoidance from school. The subscale of self-belonging of the students studying at Anatolian high school was found to be higher than those of vocational high school and multi-program Anatolian high school students. Adolescents with a family income of TL 2501 and above had a significantly higher mean family belonging score than adolescents with income of TL 2500 or less. Adolescents with one child and one and two siblings in the family had more family belonging than adolescents

with three, four and more siblings. It was found that the mean scores of self-esteem and family belonging of adolescents who were sometimes obeying the school rules were often and always lower than the adolescents obeying the school rules. Again, sometimes it is revealed that the self-esteem and family belonging of the abusive or slang-speaking adolescents are always higher than the abusive or slang-speaking adolescents.

In the light of the data of the research, preventing adolescents from taking risky behaviors, increasing their academic success, and providing families with trainings on communication and family planning with children will contribute to the development of their belonging attitudes healthier.

Keywords: Adolescence, family, belonging, psycho-social.

BÖLÜM I

GİRİŞ

1.1. Problem Durumu

Ergenlik dönemi çocukların özellikle sosyal ve duygusal açıdan büyük değişimler yaşadığı bir dönemdir. Bilimsel çalışmalar incelendiğinde ergenlik ile ilgili pek çok tanımın olduğunu görmekteyiz. Ergenlik dönemi bazı uzmanlar tarafından gençlik dönemi olarak tanımlanırken, bazı uzmanlar da yaşamın ikinci dönemi olarak adlandırmaktadır. Geniş kapsamlı bir tanım yapmak oldukça güçtür. Genel bir tanım yapılacak olursa ergenlik "fiziksel ve duygusal süreçlerin yol açtığı cinsel ve psikososyal olgunlaşma ile başlayan ve bireyin özerkliğini ve sosyal üretkenliğini kazandığı, hızlı fiziksel, psikolojik ve sosyal değişimlerin olduğu belirli olmayan bir zamanda sona eren kronolojik bir dönem" olarak tanımlanmaktadır (Çuhadaroğlu, 2008; Akt: Siyez,2009).

Aidiyet, kişinin kendisini güven içinde hissettiği bir grupta duygusal bağ kurabilmesidir. Çocuklar aile ile beraber yaşadıkları için zamanla zorunlu olarak bir aidiyet ilişkisi kurarlar. Aidiyet doğuştan gelen bir ihtiyaçtır ve ailedeki aidiyet duygusu sosyal aidiyetin zeminini oluşturur. Ailesiyle aidiyet duygusu kurabilen çocukların sosyal çevreye uyumu daha kolay olur. Yine aidiyet ilişkisinde sorun yaşamayan ergenlerin, kişilik oluşum süreci ve duygusal gelişim süreci de daha sağlıklı olur (Güneş, 2018). Aidiyet, parçamız olan, içinde büyüdüğümüz, yetiştiğimiz çevreyi ve onun kurallarını tanımaya ve öğrenmeye yardımcı olur (Mavili, Kesen, Daşbaşı, 2014).

Literatür incelendiğinde ergenlerde aile aidiyeti ile ilgili çalışmaların az olduğu gözlemlenmektedir. Bu nedenle böyle bir çalışmanın yapılmasına ihtiyaç duyulmuş ve literatüre katkı sağlamak amacıyla gerekli çalışmaların yapılmasına karar verilmiştir.

1.2. Amaç ve Önem

Araştırmanın amacı lise öğrencilerinin aile aidiyeti düzeylerini bazı psiko-sosyal değişkenlere göre incelemektir.

Lise öğrencilerinin aile aidiyeti düzeylerinin yaş, cinsiyet, okuduğu okul türü, anne ve baba eğitim düzeyi, algılanan sosyoekonomik düzey, kardeş sayısı, kaçınıcı çocuk olduğu, okuldan kaçma durumu, okul kurallarına uyma durumu ve argo kelimeler konuşma durumuna göre değişip değişmediğini ortaya çıkarmak araştırmanın alt amaçlarındandır.

Aile ilişkilerinde sorun yaşayan ve olumsuz ilişkileri olan bireylerin kendisine olan güveni sarsılır ve üst benliği zarar görebilir. Bu açıdan düşünüldüğünde ailede sağlıklı bir aidiyet ilişkisi kuran bireylerin daha sağlıklı toplumsal ilişkiler kurabilmesi ve hayatında karşılaştığı zorlukların üstesinden gelebilmesi mümkündür. Toplumsal yapının oluşması tek tek bireylere bağlıdır ve sosyal yapıda onay gören bireylerin olması o insanı yetiştirmek açısından önemlidir. Bu da ailede başlar. Ebeveynlerin çocuklarına her açıdan yardım etmesi kişinin psikolojik ve duygusal yönden de gelişimini olumlu yönde etkiler. Anne ve baba desteğini gören çocuklar aile içi iletişimi iyi olduğu için yaşamdaki hedeflerini gerçekleştirmede daha başarılı olurlar. Ebeveyn desteğinin yetersiz olması ise düşük akademik başarıya, olumsuz sosyal ilişkilere neden olur (Şentürk, 2012).

Çocuklar ergenlik döneminde aileden yavaş yavaş uzaklaşmaya ve arkadaş grupları ile daha fazla vakit geçirmeye başlarlar. Anne ve baba ikinci plana atılabilir. Ailesinin eleştirisi ve müdahalelerinden kurtulmak isteyen ergenler yaşadığı psikolojik sorunları arkadaşları ile paylaşma eğiliminde olur. (Hortaçsu, 1997). Ailesi ile duygusal bağı zayıflayan çocuklar arkadaş gruplarında olumlu davranışları öğrenebileceği gibi olumsuz davranışları da kolayca öğrenebilirler.

Gelişimini sağlıklı bir şekilde sürdüren gençlerin daha mutlu, vatandaşlık bilinci yüksek ve daha yaratıcı bireyler olması muhtemeldir. Bu açıdan bakıldığında gençlerin daha mutlu olabilmesi için aile desteğinin yeterli olması, gençlerin kendisini önemli hissetmesi, ailesinin değerli bir parçası olarak görmesi gerekmektedir. Mutlu ve huzurlu bir aile ortamında büyüyen ergenlerin de daha az riskli davranışlarda bulunabileceği değerlendirilmektedir. Ailesiyle sağlıklı bir aidiyet duygusu oluşturabilen çocukların sadakat duygusu gelişir. Aidiyet kuramayan ergenler kendilerini ruhsal anlamda zora sokarlar. Kendilerini çaresiz hissedebilir ve bunun sonucunda da sık sık öfke patlamaları yaşayarak çevresindekilere zarar verebilirler (Güneş, 2018). Riskli davranışlarda bulunan ergenlerin yoğun olduğu toplumlarda huzur iklimi bozulabilmekte ve suç oranları artış gösterebilmektedir. Yapılacak olan bu çalışmadan elde edilen verilerin başta ailelere, çocuklarla çalışan öğretmenlere, sosyal hizmet uzmanlarına, emniyet görevlilerine ve toplum sağlığı alanında çalışan profesyonellere yardımcı olması beklenmektedir. Araştırma sonucunda ortaya çıkacak olan veriler ile birlikte riskli davranışların önlenmesi ve ailede çocuk eğitiminin daha fazla önem kazanabilmesi için gerekli önleyici ve koruyucu rehberlik çalışmaları yapılabilecektir.

1.3. Problem Cümlesi / Alt Problem Cümleleri

Bu araştırmanın problemi "Ergenlerde aile aidiyeti düzeyi ile bazı psiko-sosyal değişkenler arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?" şeklinde belirlenmiştir. Alt problemler aşağıda sınırlanmıştır.

1. Ergenlerde aile aidiyeti düzeyi ile;

1.1. Yaş,

1.2. Cinsiyet,

1.3. Okuduğu okul türü,

1.4. Anne eğitim düzeyi,

1.5. Baba eğitim düzeyi,

1.6. Algılanan sosyoekonomik düzey,

1.7. Kaçınıcı çocuk olduğu

1.8. Kardeş sayısı,

1.9. Okuldan kaçma durumu,

1.10. Okul kurallarına uyma durumu,

1.11. Argo veya küfürlü kelimelerle konuşma durumuna göre anlamlı bir farklılık var mıdır?

1.4. Sınırlılıklar

Bu araştırma İzmir ili Karabağlar ve Bornova ilçesinde gönüllü olarak seçilen öğrencilerle sınırlıdır. Sonuçlar tüm lise öğrencilerine genellenemez. Kişisel bilgi formu ve araştırma için seçilen ölçeklerin içerisinde yer alan sorular ve bunlara verilecek cevaplar ile sınırlıdır.

1.5. Varsayımlar

Bu araştırmanın temel varsayımları şunlardır:

1. Araştırmanın örneklemini oluşturan grubun çalışma evrenini temsil ettiği,

2. Araştırmanın örneklemini oluşturan katılımcıların ölçeklere içten ve samimi cevaplar verdikleri,
3. Araştırmada kullanılan ölçeklerin araştırmanın değişkenlerini ölçebilecek vasıfta olduğu varsayılmaktadır.

1.6. Tanımlar

Aidiyet: Aidiyet olgusu 'mensup olma', 'ilişkili olma' anlamları ile örtüşen bir kavramdır. İlişkili olmanın yönü herhangi bir gruba, nesneye ve kişiye ait olabilir. Bu durum insanın kendini tanımlamada kullandığı unsurların farklılığı bağlamında genişletilebilir (Alptekin, 2011).

Ergenlik: Biyolojik, psikolojik ve sosyal açıdan birçok gelişmenin olduğu çocukluktan yetişkinliğe geçiş dönemidir. Ergenlik dönemi fiziksel açıdan gelişmenin yanı sıra bilişsel açıdan da soyut düşünebilme, düşünce esnekliği duygusal açıdan kimlik arayışı gibi değişkenleri içeren değişikliklerin hepsini içermektedir (Yavuzer, 1998).

Aile: Aile bireyin toplumsallaşma sürecine ilk adımını attığı, belirli kurallar çerçevesinde karşılıklı ilişkilerin oluşturulduğu psikolojik ve toplumsal boyutları ön plana çıkan toplumsal parçamızın en önemli birimidir (Sayın, 1990).

BÖLÜM II

KURAMSAL ÇERÇEVE / KAVRAMSAL ÇERÇEVE / İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Araştırmanın bu bölümünde ergenlik dönemi özellikleri ve aile aidiyetine yönelik kavramsal açıklamalara yer verilmiştir. Buna ilaveten aile aidiyeti ile ilgili yurt içinde ve yurt dışında yapılmış bazı araştırmalar yer almaktadır.

2.1. Ergenlik Dönemi

Bilimsel çalışmalar incelendiğinde ergenlik ile ilgili pek çok tanımın olduğunu görmekteyiz. Ergenlik dönemi bazı uzmanlar tarafından gençlik dönemi olarak tanımlanırken, bazı uzmanlar da yaşamın ikinci dönemi olarak adlandırmaktadır. Geniş kapsamlı bir tanım yapmak oldukça güçtür. Genel bir tanım yapılacak olursa ergenlik "fiziksel ve duygusal süreçlerin yol açtığı cinsel ve psikososyal olgunlaşma ile başlayan ve bireyin özerkliğini ve sosyal üretkenliğini kazandığı, hızlı fiziksel, psikolojik ve sosyal değişimlerin olduğu belirli olmayan bir zamanda sona eren kronolojik bir dönem" olarak tanımlanmaktadır (Çuhadaroğlu, 2008; Akt: Siyez,2009).

Kulaksızoğlu (1998) ise ergenliği; insanda fiziksel olarak büyümenin, hormonal, cinsel, sosyal, duygusal, kişisel ve zihinsel değişme ve gelişmelerin olduğu, buluşla başlayan ve bedence büyümenin sona ermesiyle sonlandığı düşünülen özel bir dönem olarak tanımlar.

Erikson'a (1968) göre bireylerin psikosyal gelişimleri sekiz dönem içinde tamamlanır ve ergenlik dönemini kapsayan 12-21 yaş arası dönem "kimlik kazanmaya karşı kimlik karmaşası" dönemidir. Bu dönemde ergenler bir kimlik krizi yaşarlar ve bu kriz onların normal gelişimlerinin bir parçası olarak kabul edilir. Ergenler bu kriz döneminde çok daha sorgulayıcı olur. Farklı düşünceler, değerler ve inanç sistemleri geliştirebilir. Ergen benimsediği inanç ve değerler sistemine bağlı kalarak bu kriz dönemini sonlandırır (Arslan ve Arı, 2008).

Ergenliği çocuklukla yetişkinlik arasındaki bir geçiş dönemi olarak da tanımlamak mümkündür. Ergenlikte birçok fiziksel değişimle birlikte yeni davranış biçimleri, tutumlar ve tepkiler dikkat çekmektedir. Ebeveynleri tarafından anlaşılan ve iyi desteklenen ergenler bu büyük değişikliklerle daha kolay başa çıkabilirler (Gültekin ve Baran, 2007).

Adams'a (1995) göre ergenlik, çocuk ailesinin desteğine ve korumasına daha az ihtiyaç duyduğunda, fiziksel ve hormonal gelişimi yetişkin bir insanın seviyesine geldiğinde başlar.

Tanımlardan da görüleceği gibi ergenlik döneminin geniş kapsamlı bir tanımını yapmak ve başlangıç ve bitiş yaşı ile ilgili net saptamalarda bulunmak zordur. Bunun nedeni ergenlik dönemi özelliklerinin dünya üzerindeki farklı toplumlarda çeşitlilik göstermesidir. Ancak uzmanların büyük çoğunluğu ergenliğin kızlarda 10-11 yaşlarında, erkeklerde ise 12-13 yaşlarında başladığını ve 19-21 yaş aralığında bittiğini belirtmektedir (Dinçel, 2006).

2.2. Ergenlik Döneminde Gelişim

2.2.1. Fiziksel ve cinsel gelişim

Ergenlik döneminin tüm aşamaları bütün bireylerde aynı sırayı izler ancak zamanlaması kişiden kişiye büyük farklılıklar gösterebilir. Kızlar yaklaşık olarak 11 yaş civarında ergenliğe adım atarken, erkekler 13 yaş civarında buluğa ererler.

Ergenlik döneminde hızlı fiziksel değişimler gözlemlenir. Kızlarda ve erkeklerde hızlı boy ve ağırlık artışı gözlemlenir. Kızlarda 11-15 yaşlarında menstruasyon meydana gelir. Erkeklerde yumurtalar ve penisin gelişimi 12 -13 yaşlarında başlar. Beden gelişimi sırasında kızlarda yağ dokusu, erkeklerde kas dokusu fazlalaşır. Hızlı boy artışı, vücudun çeşitli organlarında meydana gelen gelişmeler ergenin vücut koordinasyonunun bozulmasına neden olur (Senemoğlu, 2005). Gırtlak büyümesi sebebi ile her iki cinstede ses kalınlaşması meydana gelir. 13-14 yaşlarında ses tonu iyice olgunlaşmaya başlar (Yavuzer, 1993).

Hem kızlar hem de erkekler için fiziksel ve cinsel gelişim 18-20 yaş civarlarında tamamlanmış olur. Yine de bireysel farklılıklar söz konusudur (Özbay ve Öztürk, 1992).

Kız ve erkek çocuklarının erken ya da geç gelişmesi birbirinden farklı etkiler yaratabilir. Erkeklerin yaşlılarından önce gelişmesi avantaj sağlayabilmektedir. Erken gelişen erkekler arkadaşları ve ailesi tarafından daha çabuk kabul görmektedir. Böylelikle daha çok bağımsız olmayı öğrenip, arkadaşları tarafından lider olarak tanınmaktadırlar. Bu ergenlerin özgüveninin daha yüksek olabileceği değerlendirilir (Kulaksızoğlu, 1998). Kızlar için ise erken olgunlaşmanın hem olumlu hem de olumsuz etkilerinden söz edilmektedir. Erken olgunlaşan kızların yaşlıları tarafından ilgiyle takip edilmesi, yaşlılarından büyük kişilerle iletişim kurabilmeleri olumlu etkilerindedir. Diğer taraftan erken gelişen kızlar aileleri tarafından çeşitli beklentiler ve sorumluluklarla karşı karşıya kalabilirler. Bu durum henüz çocukluğunu atlatamamış kızlar için büyük psikolojik zorlukları da beraberinde getirir. Erken olgunlaşmak

bu nedenle kızlar açısından çeşitli sınamalara maruz kalmayı gerekli kılabilir (Kulaksızoğlu, 1998).

Ergenliğe giriş ile birlikte cinsel davranışlar ve duygular da belirginleşmeye başlar. Bireyin kendi yaşamında cinselliğin önemini fark etmesi, cinselliği bir başkası ile yakınlığın bir yönü olarak yaşayabilmesi ergenlik döneminde ortaya çıkar. Ergenler bu dönemde aile üyelerine duydukları sevgi ile karşı cinse duydukları sevgiyi ayırt edebilirler (Özbay ve Öztürk, 1992).

2.2.2. Bilişsel gelişim

Ergenlik döneminin başlangıcından itibaren çocukların düşünme biçimlerinde de farklılıklar meydana gelir. Ergenler bir problemin çözümü için sadece somut yollara başvurmaz. Probleme değişkenler arası ilişkileri de inceler. Bu dönemde çocuklar çeşitli düşünceleri, değerleri, inançları geliştirmeye başlarlar. Toplumun sosyal, siyasal yapısıyla ilgilenirler (Senemoğlu, 2005).

Ergenlik döneminin özellikle bilişsel gelişim açısından önemi büyüktür. Çünkü bu dönemde birey yetişkin bir insan gibi bilişsel yetiler kazanabilir. Ergenin bilişsel gelişimi onun yalnızca arkadaşlarını, ailesini ve öğretmenlerini değil aynı zamanda kendi dünyasını keşfetme biçimi üzerinde de uzun dönemli bir etkiye sahiptir (Gander ve Gandiner, 1993).

Ergenler zihinsel yetilerini kullanarak toplumsal kuralları ve geleneksel ahlak değerlerini sorgulamaya başladığında aileler genel olarak endişelenir. Ergenler kurallar ardındaki mantığı sorgulamaya ve bunları tartışmaya başlarlar. Anne ve babalarının tutumları arasında kıyaslamalar yaparlar. Bu durum anne baba ve ergen arasındaki ilişkinin gerilmesine neden olur (Özbay ve Öztürk, 1992).

Ergenler birkaç değişkeni tek tek ele alıp test ederek ve sonra da bunları birleştirerek problem çözme becerisi kazanırlar. Bilimsel anlamda düşüncelerini de test edebilirler. Demokrasi gibi kavramları ve soyut fikirleri düşünebilirler. Varsayımsal düşünce ergene daha geniş düşünebilme olanağı verir ancak ergen halen kendi düşünceleri ile başkalarının düşünceleri arasında karmaşa yaşar. Örneğin dünya için barış planı yaparken kendisi dışındakilerin düşüncelerini dikkate almayabilir (Küçükkaragöz, 2018).

2.2.3. Kişilik Gelişimi

Ergenlik döneminde "Ben kimim?" sorusunu sormak büyük önem teşkil eder. Ergenler bu sorunun cevabını ararken anne ve babasından ziyade arkadaş gruplarından çok etkilenirler. Ergenler bu dönemde arayış içerisindedir. Akran gruplarına bazen körü körüne güvenerek

antisosyal davranışlar içerisine girebilirler. Bu dönemde çocuklar kendilerine birçok soru sorarlar. "Çocuk muyum yetişkin miyim?", "Başarılı mıyım başarısız mıyım?" vb. bu soruların açıklığa kavuşturulmasında anne baba ve öğretmenlerin rolü büyüktür. Ergenin sağlıklı bir şekilde kimliğini kazanmasında çevresinde özdeşim kuracağı yetişkinlerin bulunması büyük önem arz etmektedir. Ergenler başarılı bir şekilde kimlik kazanma sorununu çözerse kendine güveni artar, kendinden emin ve başarılı bir insan olarak yaşamını sürdürebilir (Senemoğlu, 2005).

2.2.4. Duygusal Gelişim

Ergenlik döneminde çevre ile olan bütün ilişkiler duygu dünyası üzerine kurulmaya başlar. Ergenler anlık duygusal tepkiler vermeye yatkındırlar. Çabuk kızabilir, kolay sevebilir, hızlı karar alabilirler. Bu dönemde yetişkinliğe özlem duyulabilir ve yetişkinler gibi olmak istenilebilir. Geçmişle ve çocuklukla ilgili bütün anıları söküp atmak ister. Toplum içerisinde ailenin baskısından kurtulmak ister. Yaşam tarzına karışılmasından hoşlanmaz. Sorumluluklar yüklenmek istese de genel olarak sorumlulukların peşine düşmezler (Köknel, 1997; Akt: Avcı, 2006).

2.3. Ergenlikte Riskli Davranışlar

Riskli ya da problem davranışlar toplum tarafından uygun görülmediği için dikkat çeken ve toplumsal kontrol mekanizmalarının devreye girmesine neden olabilen davranışlardır (Donovan, Jessor, 1985; akt: Siyez, 2009).

Ergenlik yıllarında yüksek oranda gözlenebilen heyecan arama ve risk alma davranışları, ergenin sağlığı ve psikolojik iyiliği için risk faktörü oluşturarak gelişim sürecini olumsuz olarak etkileyebilmektedir (Uludağlı ve Sayıl, 2009). Özellikle ülkemizde genç nüfusun toplam nüfustaki ağırlığı düşünüldüğü zaman 14-19 yaş aralığındaki gençlerin psikolojik sağlamlıkları büyük önem taşımaktadır.

Okuldan kaçma, argo kelimeler kullanma, toplumsal kuralları sık sık ihlal etme gibi riskli davranışlar ergenlerin sosyal hayatını önemli ölçüde olumsuz etkileyebilmektedir. Anne baba tutumları ergenlerin risk alma davranışları üzerinde etkili olabilecek bir faktördür. Aile içinde şiddetin olması ergenlerin risk alma davranışlarını artırabilmektedir (Yılmaz, 2000). Aile ile aidiyet bağları zayıflayan ergenler daha fazla risk alma davranışı sergileyebilirler. Bu durum hem onların psikolojik gelişimini olumsuz etkilemekte hem de akademik başarılarının düşük olmasına ve bunun sonucunda okul terklerinin yaşanmasına neden olabilmektedir.

2.4. Ergenlik Döneminde Ailenin Rolü

Aile bireyin toplumsallaşma sürecine ilk adımını attığı, belirli kurallar çerçevesinde karşılıklı ilişkilerin oluşturulduğu psikolojik ve toplumsal boyutları ön plana çıkan toplumsal parçamızın en önemli birimidir (Sayın, 1990).

Çocuk insanlar arası ilişkileri, sevgiyi, uzlaşmayı, bağlılığı ailede deneyimler ve öğrenir. Aile içindeki ilişkilerin temelini anne ve babanın birbirine ve çocuklarına olan tutumu belirler. Uyumlu ve samimi ilişkiler çocuklar üzerinde olumlu bir etki yaratırken, çatışmalı ve gergin ilişkiler çocukların güvensiz ve tedirgin olarak yetişmesine neden olabilmektedir (Yörükoğlu, 1984).

Ergenler aile içinde yoğun ilişki ve iletişim sonucunda elde ettikleri deneyimler neticesinde toplumsal yaşama hazırlanmış olurlar. Bu nedenle gençlerin psikolojik olarak sağlıklı bir şekilde yetişebilmeleri anne ve babalarıyla kurdukları olumlu etkileşime bağlıdır. Anne ve baba tutumları ergenlik dönemindeki çocukların sosyal çevreyle etkili iletişim kurması, üretken olabilmesi, oluşabilecek krizleri aşmasında önemli rol oynamaktadır. Baskıcı-otoriter anne ve baba tutumlarının olduğu bir ortamda büyüyen çocuklar düşüncelerini özgürce ifade edemezler. Fikirleri ve eylemleri sürekli baskı altındadır. Bu da çocukların özgüveninin düşmesine ve kendilerini yetersiz hissetmelerine neden olur (Cürebal ve Çetin, 2012). Yine otoriter bir aile ortamında yetişen çocuklarda kavgacı olma, yalan söyleme, güvensizlik, korku gibi özellikler ortaya çıkabilmektedir. Bunun sonucu olarak çocukların aile ile olan bağları zayıflayabilmekte ve riskli davranışlar açığa çıkabilmektedir. Demokratik tutumu benimseyen aile ortamında çocuk ile ebeveyn arasında iletişim kanalları sağlıklı bir şekilde yürütülmekte ve sıcak bir iletişim olmaktadır. Demokratik ebeveynler çocuklarına karşı ilgili davranırlar ve onları aktif olarak dinlerler. Bu da çocuğa başarılı bir sosyal gelişim ortamı sağlar. Görüşlerinin önemsendiğini kendisine saygı ve sevgi ile yaklaşıldığını hisseden çocuklar doğru olan davranışları daha kısa sürede öğrenebilirler (Kahriman ve Polat, 2003). İletişimi güçlü olan ailede aidiyet de gelişir. Çocuk kiminle iletişim halindeyse onunla aidiyet ilişkisi geliştirir. Koruyucu bir aile ortamında büyüyen çocuklar ise çok fazla kontrol altında olurlar. Bu durum çocukların özgüveninin zedelenmesine ve kendisini keşfedememesine neden olur. Aşırı koruyucu tutum ile yetişen çocuklar karşılaştıkları problemleri çözme konusunda yetersiz kalırlar ve kendilerini başkalarına muhtaç hissederler.

2.5. Aidiyet Kavramı

Aidiyet olgusu 'mensup olma', 'ilişkili olma' anlamları ile örtüşen bir kavramdır. İlişkili olmanın yönü herhangi bir gruba, nesneye ve kişiye ait olabilir. Bu durum insanın kendini tanımlamada kullandığı unsurların farklılığı bağlamında genişletilebilir (Alptekin, 2011). Koçyiğit (2014)'e göre aidiyet bireylerin yaşamlarında karşılaştığı güçlükler ve sorunların yarattığı muhtaçlık nedeniyle kendisini toplumda yer alan diğer bireylere karşı yönlendiren bağlılık duygusuna verilen addır.

Aidiyet bireyin içinde bulunduğu kurum ya da topluma karşı kendisini bireysel, toplumsal ve duygusal yönden o kuruma dahil hissetmesidir. Bireyin gelişiminde duygusal ihtiyaçlarının önemi büyüktür. Bu yönden kendisini geliştiren insanda hem elde edilen başarılar artar hem de hissi doyum büyük oranda elde edilir (Dere, Kılıç, 2016).

Aidiyet kişilerarası ilişkilerle karşılanabilen bir ihtiyaçtır ve her insan farklı seviyelerde aidiyet ihtiyacı hisseder. Bazı insanlar bu gereksinimi karşılayabilmek için daha fazla sosyal ilişkiye, ilgiye veya sevgiye ihtiyaç duyarken bazıları daha az ihtiyaç hissetmektedir. Yine bu ilgi, sevgi ve sosyal bağ kurma ihtiyacını bazı insanlar daha fazla doyurmaya çalışır bazıları da daha az sosyal temasa geçerler. Yani kişilerarası ilişkilerin yoğunluğunda ve sıklığında bireysel olarak farklılıklar olabilmektedir (Duru, 2015).

Maslow (1987) aidiyet kavramını 'kişinin başkaları tarafından onay görme, önemli kabul edilme, başkasının varlığını kabul etme' olarak tanımlamakta ve bireyin önem arz eden en önemli ihtiyaçlarının başında ait olma ihtiyacının geldiğini belirtmektedir.

Aidiyet, insanın kendini güven ve emniyette hissettiği bir grupla duygusal bağ kurabilmesidir. Böylelikle kişiler duygusal bağ kurduğu yerden yaşama ilişkin kuralları ve davranışları da edinmiş olur. Aidiyet yakınlaşma ihtiyacıdır. Duygusal olarak bağlanma ihtiyacı insana güç katar. Sağlıklı aidiyet ilişkisi kişinin birçok duygusal ihtiyacını karşılar. Aidiyet duygusu değerler edinimine katkı sağlar, kişiye problem çözme yeteneği kazandırır, sadakat duygusunun gelişimine katkıda bulunur, duygusal doyumsuzluğu da beraberinde getirir. Aidiyet duygusu giderilmediğinde ya da yanlış kurulduğunda duygusal yoksunluklar ortaya çıkar. Giderilmemiş ihtiyaçlar yeni yeni problemlere dönüşür. Dolayısıyla aidiyet ihtiyacının doğru duygusal durumla, doğru şekilde karşılanması zorunludur (Güneş, 2018).

Aidiyet, kişinin kendisini güven içinde hissettiği bir grupla duygusal bağ kurabilmesidir. Çocuklar aile ile beraber yaşadıkları için zamanla zorunlu olarak bir aidiyet ilişkisi kurarlar. Aidiyet doğuştan gelen bir ihtiyaçtır ve ailedeki aidiyet duygusu sosyal

aidiyetin zeminini oluşturur. Ailesiyle aidiyet duygusu kurabilen çocukların sosyal çevreye uyumu daha kolay olur. Yine aidiyet ilişkisinde sorun yaşamayan ergenlerin, kişilik oluşum süreci ve duygusal gelişim süreci de daha sağlıklı olur (Güneş, 2018).

Aidiyet, parçamız olan, içinde büyüdüğümüz, yetiştiğimiz çevreyi ve onun kurallarını tanımaya ve öğrenmeye yardımcı olur. Bireyin hür olmasının ve kendini tanımmasının değerli parçalarından biri olan aidiyet duygusu, içinde yetiştiğimiz çevreyi ve kurallarını tanımaya, aile ile olan etkili etkileşimi arttırmaya, bireyin aileden ve toplumsal çevreden uzaklaşmasını engellemeye yardımcı olur. Bu bağlamda ailede bütünlük duygusunun oluşmasını sağlayan aidiyet duygusu, bireylerin giderek yalnızlaştığı bencilliğin arttığı günümüzde başkaları ile de var olabilmeyi, kendini tanımanın en önemli araçlarından biridir. (Mavili, Kesen, Daşbaşı, 2014).

Kendi irademiz dışında gelişen bazı durumlarda belirli gruplara ait olarak dünyaya geliyoruz. Ailemiz bizim irademiz dışında belirlenmiştir. Yine doğduğumuz ülkenin vatandaşı olarak yaşıyoruz. Birey aidiyet duygusundan dolayı kendisinde bir güç hissetmeye başlar. Bireylerin aidiyet hissettiği şeylerden elde ettiği faydalar artarsa aidiyet duygusu güçlenir. İrade dışında gelişen bazı aidiyet duyguları da meydana gelebilmektedir. Aile, millet gibi olgular kişinin özgür iradesi dışında ortaya çıkan oluşumlardır ve kişinin benlik algısının durağanlaşmasına sebep olur (Karaçorlu, 2003).

Bağlanma, aidiyet duygusunun temelini oluşturur. Bağlanma konusunda Bowlby (1979)'in yaptığı incelemeler aidiyet üzerine yapılan çalışmalar için temel bir kaynaktır. Bu çalışmalar sonucunda birey ile değişik nesnelere arasındaki ait olma hissini aitlik olarak ifade etmiş bu hissin bireyin yaşamını devam ettirebilmesinde, başkalarına güven duymasında ve sağlıklı bir ruh haline sahip olmasında etkili faktör olduğu sonucuna varmıştır.

Baumeister ve Leary'nin 1995 yılında yayınlanan "The Need to Belong: Desire for Interpersonal Attachments as a Fundamental Human Motivation" adlı makalesi aidiyet konusunda yapılan kapsamlı ve temel çalışmalardan biridir. Makalede ait olma gereksiniminin temel bir insan ihtiyacı olduğu belirtilmiştir. Baumeister ve Leary (1995; Akt: Alptekin, 2011), temel güdülerin özelliklerini esas alarak, aidiyet duygusunun kişiler arası iletişimin kurulmasında, devam ettirilmesinde ve geliştirilmesinde etkin olan evrensel bir istek olduğunu ifade etmişlerdir. Buradan hareketle, evrensel ve güçlü bir insan güdüsü olan aidiyet aynı zamanda önemli miktarda psikolojik dayanıklılık sağlanmasına da yardımcı olmaktadır.

2.6. Aidiyet Türleri

2.6.1. Ulusal aidiyet

Milletleri oluşturan bazı temel değerler bulunmaktadır. Bunlar maddi ve manevi bileşenler olarak sınıflandırılmaktadır. Toprak, dil yapısı, ekonomik durum, maddi unsurları meydana getirirken; tarihi ve kültürel özellikler, örf ve adetler ise manevi unsurları oluşturur (Ergun, 2000). Bireylerin kendilerini içinde bulunduğu topluma ait hissedebilmesi bu unsurların sağlıklı bir şekilde benimsenmesinden geçer.

İnsanlar belli bir dili konuşma, içinde bulunduğu toplumun kültürüne duyarlılık gösterme, gelenek ve göreneklerine uyma ile bir topluma aidiyet hissini gerçekleştirebilir. Ülkelerin eğitim öğretim kurumlarında kendi geçmişini öğretmesinin temel nedeni kendi toplumlarının geçmişini ve tarihini onlara en iyi şekilde kavratıp, vatanları ile her zaman gurur duymalarını sağlayarak vatandaşlık bilinci sağlam bireyler yetiştirmektir (Çiftçi, 2010).

2.6.2. Etnik aidiyet

Etnik aidiyet bireyin kendi iradesi dışında oluşan bir aidiyet türüdür. İnsanlar içinde doğduğu kültürü, çevreyi ve etnik kimliği seçme hakkında sahip olarak dünyaya gelmezler.

Etnik aidiyet sadece içinde bulunulan toplumla değil, başka yerlerden gelip oraya sığınan bireyler için de onları birbirinden ayıran bir etmendir. Bu durumda yeni gelinen yerin dilini öğrenmek etnik aidiyet açısından önemlidir. Bir bireyin ortak kültür anlayışına sahip bir gruba mensup olabilmesi için bazı açılardan ortak yönlerin ve özelliklerin bulunması gereklidir. Ortak bir tarihi bulunan ve dil, vatan yönünden benzer yönleri yaşayan kişiler yaşama karşı birlikte mücadele edebilme ve zorlukların üstesinden gelme bilinci geliştirebilirler. Böylelikle etnik kimlik bizlere o kişinin kim olduğu ya da olmadığı bilgisini verir (Mustafa, 2017; Akt: Saki, 2018).

2.6.3. Dinsel aidiyet

Din bireyleri ve toplumları şekillendirebilen güçlü sistemler bütünüdür. Din kavramı etnik unsurlardan daha geniş bir çerçevede ele alınabilir. Çeşitli etnik kökene sahip insanlar aynı dine mensup olarak yaşayabilmiş ve bu anlamda aynı çatı altında bir aidiyet duygusu geliştirmişlerdir. Dinsel aidiyet milletleri ve etnik kökenleri ne olursa olsun bireylerin ve dolayısıyla toplulukların birbirlerini bağlı hissettikleri ve ortak noktada buluşabildikleri bir kavram olma özelliğini taşımaktadır (Karayağız, 2018).

Bireyleri ait olduğu dine göre sınıflandırmak yapılan toplumsal çalışmalarda çeşitli zorluklar çıkarabilir. Yapılan sosyolojik çalışmalarda bireylerin içinde büyüdüğü çevre,

konuştuğu dil, kültürel özellikler vb. göz ardı edilerek onları sadece ait oldukları din üzerinden sınıflandırmaya tabi tutmak bizlere güvenilir ve geçerli sonuçlar vermeyecek ve yapılan toplumsal çalışmaların bilimsellikten uzak olmasına neden olacaktır.

2.6.4. Örgütsel aidiyet

Örgüt içi aidiyet kavramı çalışılan iş ya da işyeri ile özdeşleşme durumunu ifade etmektedir (Başaran, 1982). Çalışan bireylerin değer yargıları yaptıkları iş ile ne kadar uyumlu olursa orada aidiyetin oluşması da kaçınılmaz bir durum olur (Erdoğan, 1996; Ak: Alptekin, 2011).

Örgütsel aidiyet kavramında çalışan birey ile onun içinde bulunduğu grubun uyumu son derece önemlidir. Çalışan birey içinde bulunduğu grubun davranışları ve tutumları kendisinininkine ne kadar benzer ise kendini gruba o kadar ait hisseder. O da doğal olarak gruba karşı pozitif duygu ve düşünceler geliştirebilir. Bunun sonucu olarak da çalışma performansı artabilir.

Örgütsel aidiyet üç boyutta ele alınabilir. İlk boyutu örgütsel aidiyet işe karşı oluşan bir duygusal bağlanma biçimidir. İkinci boyutu kazançların karşılanma derecesi, üçüncü boyutu ise aidiyetin maddi ve manevi getirileridir (Şimşek, 1995).

2.7. Aidiyet Oluşumunun Temelleri

Aidiyetin oluşabilmesi için duygusal, fiziksel-sosyal ve zihinsel birlikteliğin oluşumu gereklidir. Bu birliktelik alanlarını bireyler ne kadar paylaşabilirlerse o kadar yakınlık hissi gerçekleştirirler ve bunun sonucunda da aralarında aidiyet hissi gelişir. Çocuklar kuracakları aidiyet ilişkilerinin nasıl olacağını öncelikli olarak ailesi ile kurduğu aidiyetten öğrenir. Ailesiyle aidiyet ilişkisini sağlıklı bir şekilde kurabilen bireyler farklı aidiyet kavramlarını da öğrenmeye başlarlar. Bunun neticesi olarak insanlar yaşamları boyunca üç farklı aidiyet boyutu yaşarlar. Bunlar aile ile aidiyet, sosyal aidiyet ve soyut aidiyettir (Güneş, 2018).

2.8. Aidiyet Aşamaları

2.8.1. Aileyle aidiyet

Çocuğun annesiyle yakınlık kurma çabasının sonuçlarından birisi de 'güvenli bağlanma' dır. Bu durum, bir süre sonra aidiyet arayışını doğuracaktır. Çocuk annesine ne kadar güvenle bağlanırsa ailesine de bağlanacaktır. Çocuğun dört yaşına kadar bağlanma ile elde ettiği güven duygusu anneyi adım adım terk etmesine imkan tanır. Eğer bu bağlanma dönemi uyum içinde geçmediyse çocuk anneyi bırakmakta zorlanır. Dolayısıyla çocukların

aidiyet duygusunun kalitesi, annesi ile ilk dört yılda kurduğu güvenli bağlanma ile doğrudan orantılıdır. Çocuklar anneye güvenli bir şekilde bağlanabilirlerse annesiz yaşayabilecek güce de erişirler. Bunun sonucunda anne dışında birkaç kişiye de duygusal olarak bağlanmaya çalışırlar. Bu kişiler de aile içinde yer alan diğer yakınlarıdır. Bu nedenlerden dolayı çocukların ilk aidiyetleri aileye karşı oluşur (Güneş, 2018).

Aile ilişkilerinde sorun yaşayan ve olumsuz ilişkileri olan bireylerin kendisine olan güveni sarsılır ve üst benliği zarar görebilir. Bu açıdan düşünüldüğünde ailede sağlıklı bir aidiyet ilişkisi kuran bireylerin daha sağlıklı toplumsal ilişkiler kurabilmesi ve hayatında karşılaştığı zorlukların üstesinden gelebilmesi mümkündür. Toplumsal yapının oluşması tek tek bireylere bağlıdır ve sosyal yapıda onay gören bireylerin olması o insanı yetiştirmek açısından önemlidir. Bu da ailede başlar. Ebeveynlerin çocuklarına her açıdan yardım etmesi kişinin psikolojik ve duygusal yönden de gelişimini olumlu yönde etkiler. Anne ve baba desteğini gören çocuklar aile içi iletişimi iyi olduğu için yaşamdaki hedeflerini gerçekleştirmede daha başarılı olurlar. Ebeveyn desteğinin yetersiz olması ise düşük akademik başarıya, olumsuz sosyal ilişkilere neden olur (Şentürk, 2012).

Aile toplumsal açıdan kabul edilen davranış şekillerinin geliştirilmesi için bireye rehberlik eder ve aynı zamanda bireyin bir gruba ait olma hissinin gelişmesine yardımcı olur. Özgüven ve benlik saygısının temelini oluşturan ait olma ihtiyacı önce ailede kazanılmaktadır. Aile kurumu kişilerin toplumsal yaşamda değer kazanmasını sağlar. Bireyler toplumsallaşmayı ilk önce aile kurumu vasıtası ile öğrenir. Bireylerin diğer insanlara karşı takındığı tutum ve tavırlar, ailesiyle kurduğu iletişimle onlara takındığı tutum ve tavırlarla yakından ilişkilidir (Kızmaz, 2006; Uslu, 2012).

Aidiyet duygusu bireyin sosyal ve psikolojik sağlamlığıyla yakından ilişkilidir ve yüksek aidiyet duygusu bireyin toplum içindeki işlevselliğine katkıda bulunur. Çünkü bireyin toplumdaki artan işlevselliği ve aidiyet duygusu ailenin de toplum içinde işlevsel olmasını sağlar. Bireylerin ailede düşüncelerini hür ifade edebilmesi, fikirlerinin önemsenmesi aidiyet duygusunu güçlendirir. Bu da sağlıklı ve umutla dolu bir gelecek planlayan bireylerin yetişmesine katkı sağlar. Aidiyet, etkileşimin ve ilişkisel dinamik unsurun en temel unsurlarından birisidir. Çünkü aidiyet bir duygu olmanın ötesinde, diğer kişilerle paylaşımda bulunmanın, onlara değer vermenin, başkaları ile de var olabilmenin temsidir (Mavili, Kesen, Daşbaşı, 2014).

Ait olma insanın en temel gereksinimlerinin başında gelmektedir. Bu duygunun sağlıklı bir şekilde oluşabilmesi için aileye ihtiyaç vardır. Sanal dünyanın çok etkin olduğu, insanların birbirlerine olan duygularını sosyal medya aracılığı ile ilettikleri bu zamanda aile

desteğinin bireyler için önemi çok büyüktür. Güçlü aile bağlarına sahip aile ortamında yetişen çocuklar yaşamlarında daha mutlu ve üretken bireyler olmakta bu durum tüm aile açısından büyük mutluluk kaynağı olmakta ve aitlik hislerini olumlu etkilemektedir. Güçlü bir aile ortamı bireyi aynı zamanda dış çevrenin olası zararlı etkilerinden de koruma potansiyeline sahiptir. Kendisini ailesinin önemli bir parçası olarak gören, sosyal ve duygusal ihtiyaçları sağlıklı bir şekilde karşılanan çocukların daha az psikolojik sorunlar yaşayabileceğini kestirmek hiç de zor olmaz.

2.8.2. Sosyal hayatla aidiyet

Sosyal ilişkilerin sağlıklı bir şekilde kurulması ergenlik döneminde kazanılması gereken en temel becerilerin başında gelmektedir. Çocuklar duyguları tanımayı, yeni insan şekilleriyle karşılaşmayı, iletişim kurmanın önemini sosyal hayatla temas ettiğinde öğrenir.

Çocukların yaşamında sosyal aidiyet önemli bir gelişim evresidir. Sosyal hayatla aidiyet kurabilen bireyler karşılaştıkları güçlüklerle mücadele etmesini bilirler, ruhları güç kazanır. Sosyal aidiyetin en önemli özelliği çocukların farklı bir ruh yapısıyla, davranış kalıbıyla karşılaşmış ona ruhen temas etmesidir (Güneş, 2018).

İnsanı diğer canlılardan ayıran en önemli özelliklerin başında sosyal ilişkiler kurabilmesi gelmektedir. Bireyler diğer insanlarla bir arada yaşayarak, onlarla iletişim kurarak, duygu aktarımı yaparak sosyal yönlerinin gelişmesine katkıda bulunabilirler. Sosyal hayatla yeteri kadar sağlıklı bir aidiyet ilişkisi kuramamak bireyleri yalnızlığa itebilir, kişilerarası ilişkilerde sürekli olarak sorunlar yaşamasına neden olabilir.

2.8.3. Soyut aidiyet

Soyut aidiyet yaklaşık olarak 10-14 yaşları arasında oluşmaya başlar. Çocuklar önce anne, baba, mahalle arkadaşı vb. gibi somut kişilerle aidiyet duygularını oluştururken, bu süreçte aidiyetin soyut kısmına geçerler. Soyut aidiyetin oluşması ile birlikte ergenler kişiler yerine erdemleri, insanlar yerine değerler ve ilkeleri ön planda tutmaya başlarlar.

Soyut aidiyet duygusu gelişmiş insanlar artık yaşamı erdemler üzerinden değerlendirmeye çalışırlar. Böylelikle durum ne olursa olsun erdemlerin üstünlüğü insanların yanlış davranışlarından önce gelir. Soyut aidiyet kişiye güç ve direnç kazandıran önemli bir ruhsal kazanımdır. Kişiler başına gelen olumsuzlukları artık soyut kavramlar üzerinden değerlendirir. Örneğin başına kötü bir iş gelen kişi kötülüğü kişiye değil, insani zaafırlara bağlamak eğiliminde olur (Güneş, 2018).

2.9. Konuya ilişkin araştırmalar

Saki (2018), 1200 üniversite öğrencisiyle yaptığı çalışmada bireylerin aile aidiyet düzeyleri ile cinsiyet, aile yapısı ve öğrenim gördükleri bölüm arasında anlamlı farklılıklar olduğunu tespit etmiştir.

Güneş (2018) genç yetişkinlerden oluşan örneklem grubu ile yaptığı araştırmasında aile aidiyet duygusunun genç yetişkinlerin güvengenlik ve çekingenlik düzeylerini anlamlı şekilde yordadığı sonucuna ulaşmıştır.

Özdaş (2017) “Yetişkinlerde Ait Olma İhtiyacı, Psikolojik Dayanıklılık ve Yaşam Doyumu Arasındaki İlişkinin İncelenmesi” adlı çalışmasında bireylerin ait olma ihtiyacının artmasının psikolojik dayanıklılık ve yaşam doyumunu düzeylerini düşürdüğünü bulmuştur.

Gülel (2019), suça sürüklenmiş 226 erkek çocukla yaptığı çalışmada çocukların aile aidiyetinin yüksek düzeyde, yaşam doyumuna yönelik algılarının orta düzeyde olduğunu tespit etmiştir.

Branscombe ve Wann (1991) 187 sporcu ile yaptıkları araştırmalarında takım olarak hareket etme kimliğine sahip olan bireylerde aile aidiyet ve toplumsal aidiyet düzeylerinin yüksek olduğu sonucuna varmışlardır.

Slaten ve Baskin (2013) lisans düzeyinde öğrenim gören 436 öğrenci ile yaptıkları araştırmalarında aile aidiyet duygusunun kariyer karar verme güçlüğü ile anlamlı bir şekilde ilişkili olduğunu tespit etmişlerdir. Dolayısıyla aile aidiyetinin öğrencilerin kariyer seçimi yapmalarında önemli bir rol oynadığını ifade edebiliriz.

Sarı (2013) farklı sosyoekonomik koşullarda olan 274 lise öğrencisi ile yaptığı çalışmasında kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre okula aidiyet düzeylerinin daha yüksek olduğunu tespit etmiştir.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde, araştırma modeli, araştırma grubu ve veri toplama araçları ile ilgili bilgilere yer verilmiştir.

3.1. Araştırmanın Modeli / Deseni

Bu çalışmada ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modelleri, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma biçimleridir. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. Onları herhangi bir şekilde etkileme ya da değiştirme çabası içinde olunmaz. İlişkisel tarama modellerindeki çözümlenmeler korelasyon türü ve karşılaştırma türü olmak üzere iki türlü yapılabilir. Korelasyon türü ilişki aramalarda değişkenlerin birlikte değişip değişmedikleri, birlikte değişme varsa, bunun ne şekilde olduğu öğrenilmeye çalışılır. Karşılaştırma türü ilişkisel belirleme modellerinde ise, en az iki değişken olup, bunlardan birine göre aralarında bir farklılaşma olup olmadığı araştırılır (Karasar, 2002).

3.2. Evren / Örneklem / Çalışma Grubu / Katılımcılar

Araştırmanın evrenini İzmir ili Bornova ve Karabağlar ilçesinde okuyan lise öğrencileri oluşturmuştur. Amaçlı örnekleme yöntemlerinden tipik durum örnekleme yöntemi kullanılarak göreceli geneli daha iyi yansıtacağı düşünüldüğünden bu ilçelerde bulunan Bornova Cem Bakioglu Anadolu Lisesi, Bornova Mazhar Zorlu Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi ile Karabağlar Yeşilyurt IMKB Çok Programlı Anadolu Lisesinde okuyan öğrenciler çalışma evreni olarak seçilmiştir.

Bu örnekleme türünde, araştırmanın amaçları doğrultusunda bir evrenin temsilci bir örneği yerine, amaçlı olarak bir ya da birkaç alt kesimi örnek olarak seçilir (Sencer, 1989, s.386). Araştırmaya katılacak lise öğrencileri sözlü olarak bilgilendirilmiştir, araştırmaya katılımın gönüllüğe dayalı olduğu belirtilerek onayları alınmıştır. Ölçekleri tam ve eksiksiz dolduran 245 öğrenci araştırmaya katılmıştır. Ölçekleri eksik ve hatalı dolduran 28 öğrenciye ait veriler kaldırılmıştır.

Araştırmaya katılan ergenlerin demografik bilgileri Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1

Araştırmaya katılan ergenlerin demografik bilgilerine ilişkin betimsel istatistikler

Demografik Bilgiler	f	%
Yaş		
14 yaş	7	2,9
15 yaş	89	36,3
16 yaş	69	28,2
17 yaş	55	22,4
18 yaş	25	10,2
Cinsiyet		
Kadın	131	53,5
Erkek	114	46,5
Okul Türü		
Meslek Lisesi	81	33,1
Anadolu Lisesi	145	59,2
Diğer	19	7,8
Anne Eğitim Durumu		
Okur-yazar değil	9	3,7
İlköğretim	85	34,7
Ortaöğretim	101	41,2
Yükseköğretim	50	20,4
Baba Eğitim Durumu		
Okur-yazar değil	-	-
İlköğretim	71	29,0
Ortaöğretim	110	44,9
Yükseköğretim	64	26,1
Aylık Gelir		
1000 TL ve altı	9	3,7
1001- 2500 TL	61	24,9
2501-3500 TL	79	32,2
3501 TL ve üstü	96	39,2
Kaçıncı Çocuk		
Birinci	127	51,8
İkinci	76	31,0
Üçüncü	29	11,8
Dörüncü ve sonrası	13	5,3
Kardeş Sayısı		
Tek çocuk	27	11,0
Bir kardeş	88	35,9
İki kardeş	55	22,4
Üç kardeş	44	18,0
Dört kardeş ve üstü	31	12,7

Okuldan Kaçma Sıklığı		
<i>Hiç</i>	169	69,0
<i>Bazen</i>	51	20,8
<i>Sık sık</i>	15	6,1
<i>Her zaman</i>	10	4,1
Okul Kurallarına Uyma Sıklığı		
<i>Hiç</i>	7	2,9
<i>Bazen</i>	62	25,3
<i>Sık sık</i>	105	42,9
<i>Her zaman</i>	71	29,0
Argo/Küfürlü Konuşma Sıklığı		
<i>Hiç</i>	42	17,1
<i>Bazen</i>	146	59,6
<i>Sık sık</i>	35	14,3
<i>Her zaman</i>	22	9,0

Araştırmaya katılan 245 ergenin demografik özelliklerine bakıldığında yaşları 14 ile 18 yaş arasında değişen ergenlerin en yoğun olarak 15 yaşında (% 36,3) olduğu, bunu sırasıyla 16 yaş (%28,2), 17 yaş %22,4) ve 14 yaş (%2,9) izlediği görülmektedir.

Katılımcı ergenleri % 53,6 kadın olmakla birlikte % 46,5'ini erkekler oluşturmaktadır. Ergenlerin devam ettikleri okul türü açısından dağılımlarına bakıldığında ise yarından fazlasının anadolu lisesinde (% 59,2) eğitimine devam ettiği saptanmıştır. Ergenlerin ebeveyn eğitim durumlarına bakıldığında ergenlerin %41,2'sinin annesi ortaöğretim eğitim seviyesinde iken bunu sırayla %34,7 ile ilköğretim, % 20,4 ile yükseköğretim ve % 13,7 ile okuryazar olmayanlar izlemektedir. Baba eğitim seviyesi incelendiğinde ise ergenlerin % 44,9'unun baba ortaöğretim, % 29'unun ilköğretim %26,1'inin yükseköğretim eğitim seviyesinde bulunduğu görülmektedir.

Aylık gelir açısından ergenlerin demografik özelliklerine bakıldığında ise ergenlerin ailelerinin aylık % 32,2'sini 35001 TL ve üstü gelire sahip olduğu, % 32,2'sinin 2501-3500 TL arasında, % 24,9'unun 1001-2500 TL arasında, % 3,7'sinin ise 1000 TL ve altı bir gelire sahip olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 1'e bakıldığında katılımcı ergenlerin yarından fazlasının ailelerinde birinci çocuk(% 51,8) olduğu görülmektedir. Bunu sırasıyla ikinci çocuk (% 31), üçüncü çocuk (%11,8) ve dördüncü çocuk(% 5,3) izlemektedir.

Ergenlerin kardeş sayılarına bakıldığında ise yoğunluğun % 35,9 ile bir kardeş ve % 22,4 ile iki kardeşde olduğu görülmekle birlikte en az yoğunluğun tek çocuk olanlarda (% 11) olduğu görülmektedir.

Okuldan kaçma davranışı incelendiğine ergenlerin büyük bir çoğunluğu okuldan kaçmadığını (% 69) belirtmiştir. Bunu takiben ergenlerin % 20,8'i bazen, % 6.1'i sık sık, % 4,1'i de her zaman okuldan kaçtığını ifade etmiştir. Okul kurallarına uyma konusunda da ergenlerin yarıya yakını okul kurallarına sık sık (42,9) uyduğunu belirtmiştir. Okul kuralarını hiç uymadığını belirten ergenler % 2.9'dur. Ergenlerin argo veya küfürlü konuşma durumları incelendiğinde ergenlerin yarıdan fazlası bazen (%59,6) argo veya küfürlü kelimeler kullandığını, % 17,1'i hiçbir zaman argo veya küfürlü kelime kullanmadığını belirtmiştir.

3.3. Veri Toplama Süreci ve Araçları

Öğrencilerin "Yaş, cinsiyet, anne eğitim düzeyi, baba eğitim düzeyi, algılanan sosyoekonomik düzey, başarı algısı, kaçınıcı çocuk olduğu, kardeş sayısı vb. " bilgilerini öğrenmek için kişisel bilgi formu kullanılmıştır. Aile aidiyet düzeylerini ölçmek için "Aile Aidiyeti Ölçeği" kullanılmıştır.

3.3.1. Kişisel Bilgi Formu

Bu form araştırmacılar tarafından araştırmadan elde edilmesi düşünülen sonuçlara uygun olabilecek şekilde hazırlanmıştır. Katılımcılarla yüz yüze görüşülerek doldurmaları sağlanmıştır. Kişisel bilgi formunda yaş, cinsiyet, anne eğitim düzeyi, baba eğitim düzeyi, okuduğu okul türü, algılanan sosyoekonomik düzey, kardeş sayısı, ailedeki çocuk sayısı ve risk alma davranışlarını içeren sorular bulunmaktadır.

3.3.2. Aile Aidiyeti Ölçeği

Aile Aidiyeti Ölçeği Mavili ve ark. (2014) tarafından geliştirilmiştir. Ölçek 17 maddeden oluşmaktadır. Maddelerin 13'ü olumlu 4'ü olumsuz olarak yazılmıştır. Tamamen katılmıyorum (1) ve Tamamen katılıyorum (5) arasında 5 farklı cevap seçeneği olan ölçek 2 alt boyuttan oluşmaktadır. 5, 7, 9 ve 12. maddeler olumsuz maddelerdir ve tersten hesaplanarak değerlendirmeye alınmaktadır. Ters çevirme işlemi bittikten sonra 1, 3, 4, 6, 7, 10, 11, 12, 13, 14, 15 ve 17. soruların toplamı "kendilik aidiyeti alt boyutu"nu ölçmekte 2, 5, 8, 9 ve 16. soruların toplamı ise "aile aidiyeti alt boyutu"nu ölçmektedir. Ölçeğin birinci alt boyutu olan kendilik aidiyeti alt boyutu bireyin ailesine hissettiği duyguyu, ikinci alt boyutu olan aile aidiyeti boyutu ailenin bireye hissettirdiği duyguyu tanımlamaktadır.

Ölçeğin geçerlilik çalışması temel bileşenler faktör çıkarma ve Varimax döndürme yöntemi kullanılarak maddelerin iki boyut ile faktör analizi gerçekleştirilmiştir. Döndürülmüş

bileşen matrisi (rotatedcomponentmatrix) yapıldıktan sonra en sade yapıya ulaşılmıştır. Buna göre, faktörler sırasıyla toplam varyansın %37, %23 ve toplamda %60'ını açıklamaktadır.

Ölçeğin güvenilirlik çalışmasında kendilik aidiyeti alt boyutu için Cronbach Alpha 0,93, aile aidiyeti alt boyutu için 0,82 olarak bulunmuştur. Ölçeğin bütününe ait hesaplanan güvenilirlik katsayısının ise 0,94 olduğu saptanmıştır (Mavili, Kesen ve Daşbaşı, 2014).

3.4. Verilerin analizi

Araştırmada elde edilen verilerin istatistiksel analizleri için SPSS-22 (Sosyal Bilimler için İstatistik Paket Programı) paket programı kullanılmıştır. Analizlerde hata payının üst sınırı .05 olarak alınmıştır.

Araştırmanın amaçlarına uygun olarak araştırmada öncelikli olarak parametrik istatistiki analizlere geçilmeden önce değişkenlere ilişkin kayıp değer ve normallik varsayımları incelenmiştir. Veri setinde kayıp değer bulunmamıştır. Normallik varsayımlarının analizinde araştırmanın bağımlı değişkeni olan aile aidiyetinin alt boyutları olan kendilik ve aile aidiyetinin çarpıklık ile basıklık katsayıları belirlenmiş ve dağılım histogram grafiği ile incelenmiştir. Bu kapsamda Aile Aidiyeti Ölçeğinin kendilik aidiyeti boyutuna ilişkin çarpıklık ve basıklık katsayısı -1,367 ile 1,461 arasında; aile aidiyetinin ise çarpıklık ve basıklık katsayısı ,402 ile ,255 arasında olduğu bulunmuştur. Büyüköztürk (2015)'e göre çarpıklık ve basıklık katsayısının -1 ile + 1 arasında, Tabachnic ve Fidell (2015)'e göre ise -1.5 ile + 1.5 arasında olması ilgili değişkenin normal kabul edilebileceğini göstermektedir. Bu nedenle bu araştırmada çarpıklık ve basıklık katsayıları aile aidiyeti alt boyutlarına ait dağılımın normalden sapmadığını göstermektedir. Değişkenlere ilişkin histogram grafikleri Ek 7'de verilmiştir.

Araştırmanın genel amacı doğrultusunda ergenlerin aile aidiyeti düzeylerini bazı psiko-sosyal özellikleri arasındaki ilişkiler incelenmiştir. Bu doğrultuda psiko-sosyal özelliklerinin kategorisine göre analizler gerçekleştirilmiştir. Dolayısıyla alt problemler olan ergenlerin yaşı ile aile aidiyeti arasındaki ilişki Pearson Korelasyon Analizi ile ergenlerin cinsiyeti ve algılanan sosyoekonomik düzeyi ile aile aidiyeti arasındaki ilişki Bağımsız Gruplar için T Testi Analizi ile; ergenlerin okul türü, ebeveyn eğitim düzeyi, kaçınıcı çocuk olduğu, kardeş sayısı, okuldan kaçma ve kurallarına uyma durumu, argo veya küfürlü konuşma durumuna göre aile aidiyeti düzeyleri arasındaki ilişki ise Bağımsız Gruplar Tek Yönlü Varyans Analizi ile incelenmiştir.

3.5. Araştırmanın Geçerliliği ve Güvenirliği

Bu alışma kapsamında Aile Aidiyeti leği'nin guvenirlik katsayısı .82 olarak hesaplanmıştır. Bu durum Aile Aidiyeti leği'nin araştırmanın örneklem grubunda geçerli ve guvenilir bir lme aracı olduğunu göstermektedir.

3.6. Araştırmacının Rolü

Veri toplama sürecinde öncelikle Dokuz Eyll Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Etik Kurulu tarafından onay alınarak başlanılmıştır. Daha sonra leği geliştiren kişilerden gerekli izinler alınmıştır. Ardından uygulama için İzmir İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nden gerekli izinler alınmıştır. Uygulama yapılmadan önce araştırmaya katılacak çocuklara ve ebeveynlerine araştırmanın amacı ve ne amaçla kullanılacağı ile ilgili gerekli açıklamalar yapılmıştır. Çocuklara leklere verdikleri cevapların gizli tutulacağı, doğru ya da yanlış şeklinde bir değerlendirme olmadığı ve verilen cevapların sadece araştırma için kullanılacağı bilgisi verilmiştir. Uygulama gönüllülük esasına göre yapılmıştır. Veri toplama süreci 2019 Nisan ve Mayıs aylarından yapılmıştır.

BÖLÜM IV

BULGULAR

Araştırmanın bu bölümünde elde edilen bulgular tablolar ile gösterilmiş ve yorumlanmıştır. Araştırmanın problemi kapsamında; “Ergenlerde aile aidiyeti düzeyi ile bazı psiko-sosyal değişkenler arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?” sorusuna yanıt arama amacıyla ergenlerin psiko-sosyal değişkenleri ergenlerin yaşı, cinsiyeti, okuduğu okul türü ebeveyn eğitim düzeyi, algılanan sosyo-ekonomik düzey, kaçınıcı çocuk olduğu, kardeş sayısı, okuldan kaçma durumu okul kurallarına uyma durumu argo veya küfürlü kelimelerle konuşma durumu olarak ele alınmıştır.

4.1. Ergenlerin Aile Aidiyetlerinin Yaş ile İlişkisi

“Ergenlerin aile aidiyeti ile yaşları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?” sorusuna yanıt aramak amacıyla ergenlerin yaşı ile aile aidiyeti alt boyutları olan kendilik ve aile aidiyetleri arasındaki ilişki bulunup bulunmadığına Pearson Korelasyon Analizi ile bakılmış ve analiz sonuçları Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2

Ergenlerin yaşları ile aile aidiyeti arasındaki ilişkiyi gösteren Pearson Korelasyon sonuçları

<i>Değişkenler</i>	<i>n</i>	\bar{x}	<i>ss</i>	<i>p</i>
<i>Kendilik Aidiyeti</i>	245	49,12	10,93	
<i>Aile Aidiyeti</i>				
<i>Yaş</i>	245	16,01	1,04	-0,067
<i>Aile Aidiyeti</i>	245	17,56	3,96	
<i>Yaş</i>	245	16,01	1,04	-0,018

*p< .05

Tablo 2’ye bakıldığında ergenlerin yaşı ile kendilik ve aile aidiyeti arasında istatistiki açıdan anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($p>0,05$). Buna göre aile ve kendilik aidiyetinin yaşa göre değişmediği söylenebilir.

4.2. Ergenlerin Aile Aidiyetinin Cinsiyete Göre Karşılaştırılması

“Ergenlerin aile aidiyeti cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermekte midir?” sorusuna yanıt aramak amacıyla bağımsız örneklem için t testi analizi kullanılmıştır. Cinsiyete göre aile ve kendilik aidiyeti puan ortalamaları Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 3

Ergenleri kendilik ve aile aidiyeti puan ortalamalarının cinsiyete göre farklılaşma sonuçları

<i>Bağımlı Değişkenler</i>	<i>Cinsiyet</i>	<i>n</i>	\bar{x}	<i>ss</i>	<i>sd</i>	<i>t</i>	<i>p</i>	
<i>Aile</i>	<i>Kendilik Aidiyeti</i>	Kadın	131	48.44	10.48	243	-1,043	0,298
		Erkek	114	49.90	11,41			
<i>Aidiyeti</i>	<i>Aile Aidiyeti</i>	Var	131	17.35	3.89	243	-0,866	0,388
		Yok	114	17.79	4,04			

* p < 0.05 ** p < 0.01

Tablo 3'e bakıldığında araştırmaya katılan ergenlerin cinsiyetine göre kendilik aidiyeti $t(243) = -1,043$, $p > 0,05$ ve aile aidiyeti, $t(243) = -0,866$, $p > 0,05$ puan ortalamaları anlamlı bir şekilde farklılaşmamaktadır. Buna göre cinsiyete göre ergenlerin aile ve kendilik aidiyetleri değişmemektedir.

4.3. Ergenlerin Aile Aidiyetinin Okul Türüne Göre Karşılaştırılması

"Ergenlerin aile aidiyeti okul türüne göre anlamlı bir şekilde farklılaşmakta mıdır?" sorusuna yanıt aramak amacıyla bağımsız örneklem için tek yönlü varyans analizi kullanılmıştır. Okul türüne göre aile aidiyeti alt boyutları olan kendilik ve aile aidiyeti puan ortalamaları Tablo 4'de verilmiştir.

Tablo 4

Ergenlerin kendilik ve aile aidiyeti puan ortalamalarının okul türüne göre betimsel istatistikleri.

<i>Değişkenler</i>	<i>Okul Türü</i>	<i>n</i>	\bar{X}	<i>Ss</i>	
<i>Aile</i>	<i>Kendilik</i>	Meslek Lisesi	81	46,93	13,34
	<i>Aidiyeti</i>	Anadolu Lisesi	145	50,82	8,30
		Diğer	19	45,47	14,73
<i>Aidiyeti</i>	<i>Aile Aidiyeti</i>	Meslek Lisesi	81	16,93	4,35
		Anadolu Lisesi	145	18,04	3,63
		Diğer	19	16,57	4,27

Tablo 4'e bakıldığında anadolu lisesinde eğitim gören ergenlerin ($\bar{X} = 50,8$) meslek lisesinde eğitim gören ergenlerin ($\bar{X} = 46,93$) ve diğer liselerde eğitim gören ergenlerden (

$\bar{X} = 45,47$) daha yüksek kendilik aidiyeti puan ortalaması bulunmaktadır. Benzer bir durum aile aidiyetinde saptanmış olup anadolu lisesinde eğitim gören ergenlerin ($\bar{X} = 18,04$) meslek lisesinde eğitim gören ergenlerin ($\bar{X} = 16,93$) ve diğer liselerde eğitim gören ergenlerden ($\bar{X} = 16,57$) daha yüksektir. Bu farklılıkların istatistiki açıdan anlamlı olup olmadığını belirlemek için yapılan ANOVA sonuçları Tablo 5’de verilmiştir.

Tablo 5

Ergenlerin kendilik ve aile aidiyeti puan ortalamalarının okul türüne göre farklılaşma sonuçları

<i>Bağımlı Değişken</i>	<i>Bağımsız Değişken</i>	<i>Varyansın Kaynağı</i>	<i>Kareler Toplamı</i>	<i>Sd</i>	<i>Kareler Ortalaması</i>	<i>F</i>	<i>p</i>	<i>Anlamlı Fark</i>
<i>Kendilik Aidiyeti</i>	<i>Okul Türü</i>	Gruplar	1057,560	2	528,780	4,554	,011	A,C-B
		Gruplar	28100,766	242	116,119			
		Toplam	29158,327	244				
<i>Aile Aidiyeti</i>	<i>Okul Türü</i>	Gruplar	83,195	2	41,597	2,687	,070	-
		Gruplar	3747,075	242	15,484			
		Toplam	3830,269	244				

A:Meslek Lisesi B:Anadolu Lisesi C: Diğer

Varyans analizi sonuçlarına göre, farklı okullarda okuyan ergenlerin kendilik aidiyeti puan ortalamasının ($F_{2,242} = 4,55$; $p < 0.05$) istatistiki açıdan anlamlı bir şekilde farklılaşırken aile aidiyeti puan ortalamasının ($F_{2,242} = 2,69$; $p > 0.05$) anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Elde edilen bu bulguya göre anadolu lisesinde eğitimine devam eden ergenlerin kendilik aidiyeti puan ortalaması meslek lisesi ve diğer eğitim kurumlarında okuyanlardan daha yüksektir. Buna göre anadolu lisesinde eğitim gören ergenlerin kendilik aidiyetinin diğer kurumlarda eğitim gören ergenlerden daha yüksek olduğu söylenebilir.

4.4. Ergenlerin Aile Aidiyetinin Anne Eğitim Seviyesine Göre Karşılaştırılması

“Ergenlerin aile aidiyeti anne eğitim düzeyine göre anlamlı bir şekilde farklılaşmakta mıdır?” sorusuna yanıt aramak amacıyla bağımsız örneklem için tek yönlü varyans analizi kullanılmıştır. Anne eğitim düzeyine göre aile aidiyeti alt boyutları olan kendilik ve aile aidiyeti puan ortalamaları Tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 6

Ergenlerin kendilik ve aile aidiyeti puan ortalamalarının anne eğitim düzeyine göre betimsel istatistikleri.

<i>Değişkenler</i>	<i>Anne Eğitim Düzeyi</i>	<i>n</i>	\bar{X}	<i>Ss</i>	
<i>Aile Aidiyeti</i>	<i>Kendilik</i>	Okuryazar değil	9	41,22	15,05
		İlköğretim	85	49,20	10,51
	<i>Aidiyeti</i>	Ortaöğretim	101	48,63	11,99
		Yükseköğretim	50	51,40	7,58
<i>Aile Aidiyeti</i>		Okuryazar değil	9	14,88	4,75
		İlköğretim	85	17,57	3,68
		Ortaöğretim	101	17,38	4,03
		Yükseköğretim	50	18,38	3,98

Tablo 6'ya bakıldığında annesi yükseköğretim eğitim seviyesinde bulunan ergenlerin ($\bar{X} = 51,40$) kendilik aidiyeti puanları en yüksek ortalamaya sahip iken annesi okur yazar olmayan ergenlerin ($\bar{X} = 41,22$) ortalama puanları en düşük bulunmuştur. Benzer şekilde en yüksek aile aidiyeti ortalama puanlarının annesi yükseköğretim mezunu olan ergenlere ($\bar{X} = 18,38$) aitken en düşük ortalama puan annesi okuryazar olmayan ergenlere ($\bar{X} = 14,88$) aittir. Bu farklılıkların istatistiki açıdan anlamlı olup olmadığını belirlemek için yapılan ANOVA sonuçları Tablo 7'de verilmiştir.

Tablo 7

Ergenlerin kendilik ve aile aidiyeti puan ortalamalarının anne eğitim düzeyine göre farklılaşma sonuçları

<i>Bağımlı Değişken</i>	<i>Bağımsız Değişken</i>	<i>Varyansın Kaynağı</i>	<i>Kareler Toplamı</i>	<i>Sd</i>	<i>Kareler Ortalaması</i>	<i>F</i>	<i>p</i>	<i>Anlamlı Fark</i>
<i>Kendilik Aidiyeti</i>	<i>Anne Eğitim Düzeyi</i>	Gruplar	845,725	3	281,908	2,400	,069	-
		Gruplar	28312,601	241	117,480			
	Toplam	29158,327	244					
<i>Aile Aidiyeti</i>	<i>Anne Eğitim Düzeyi</i>	Gruplar	100,907	3	33,636	2,174	,092	-
		Gruplar	3729,362	241	15,475			
	Toplam	3830,269	244					

Ergenlerin anne eğitim seviyesine göre sıklık dağılımlarına bakıldığında annesi okuryazar olmayan ergenlerin diğer gruplardan sayı olarak daha az olduğu görülmüştür. Bu nedenle grup varyanslarının homojenliği Levene Değeri ile incelenmiş olup grupların değerleri $p>.05$ olarak bulunmuştur. Buna göre gruplar arasındaki varyans dağılımı homojen bir yapıda bulunduğu anlaşılmıştır.

Varyans analizi sonuçlarına göre, ergenlerin kendilik ve aile aidiyeti puan ortalamaları annenin eğitim seviyesine göre istatistiki açıda anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($p>.05$). Bu bulgu, anne eğitim seviyesine göre ergenlerin kendilik ve aile aidiyetinin değişmediğini göstermektedir.

4.5. Ergenlerin Aile Aidiyetinin Baba Eğitim Seviyesine Göre Karşılaştırılması

“Ergenlerin aile aidiyeti baba eğitim düzeyine göre anlamlı bir şekilde farklılaşmakta mıdır?” sorusuna yanıt aramak amacıyla bağımsız örneklem için tek yönlü varyans analizi kullanılmıştır. Baba eğitim düzeyine göre aile aidiyeti alt boyutları olan kendilik ve aile aidiyeti puan ortalamaları Tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 8

Ergenlerin kendilik ve aile aidiyeti puan ortalamalarının baba eğitim düzeyine göre betimsel istatistikleri.

<i>Değişkenler</i>	<i>Baba Eğitim Düzeyi</i>	<i>n</i>	\bar{X}	<i>Ss</i>
<i>Aile Aidiyeti</i>	Okuryazar değil	-	-	-
	<i>Kendilik</i> İlköğretim	71	49,53	10,20
	Ortaöğretim	110	48,99	11,78
	Yükseköğretim	64	48,89	10,32
<i>Aile Aidiyeti</i>	Okuryazar değil	-	-	-
	İlköğretim	71	17,25	3,79
	Ortaöğretim	110	17,60	4,26
	Yükseköğretim	64	17,82	3,61

Tablo 8’e göre babası ilköğretim eğitim seviyesinde bulunan ergenlerin ($\bar{X} = 49,53$) kendilik aidiyeti puanları en yüksek ortalamaya sahip iken babası yükseköğretim mezunu olan ergenlerin ($\bar{X} = 48,89$) ortalama puanları en düşük bulunmuştur. En yüksek aile aidiyeti ortalama puanlarının babası yükseköğretim mezunu olan ergenlere ($\bar{X} = 17,82$) aitken en

düşük ortalama puan babası ilköğretim mezunu olan ergenlere ($\bar{X} = 17,25$) aittir. Bu farklılıkların istatistiki açıdan anlamlı olup olmadığını belirlemek için yapılan ANOVA sonuçları Tablo 9’da verilmiştir.

Tablo 9

Ergenlerin kendilik ve aile aidiyeti puan ortalamalarının baba eğitim düzeyine göre farklılaşma sonuçları

<i>Bağımlı Değişken</i>	<i>Bağımsız Değişken</i>	<i>Varyansın Kaynağı</i>	<i>Kareler Toplamı</i>	<i>Sd</i>	<i>Kareler Ortalaması</i>	<i>F</i>	<i>p</i>	<i>Anlamlı Fark</i>
<i>Kendilik Aidiyeti</i>	<i>Baba</i>	Gruplar	17,439	2	8,720	,072	,930	-
	<i>Eğitim</i>	Gruplar	29140,887	242	120,417			
	<i>Düzeyi</i>	Toplam	29158,327	244				
<i>Aile Aidiyeti</i>	<i>Baba</i>	Gruplar	11,532	2	5,766	,365	,694	-
	<i>Eğitim</i>	Gruplar	3818,737	242	15,780			
	<i>Düzeyi</i>	Toplam	3830,269	244				

Varyans analizi sonuçlarına göre, ergenlerin kendilik ve aile aidiyeti puan ortalamaları babanın eğitim seviyesine göre istatistiki açıda anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiştir ($p > 0.05$). Bu bulgu, baba eğitim düzeyine göre ergenlerin kendilik ve aile aidiyetinin değişmediğini göstermektedir.

4.6. Ergenlerin Aile Aidiyetinin Algılanan Sosyoekonomik Düzeye Göre Karşılaştırılması

“Ergenlerin aile aidiyeti algılanan sosyoekonomik düzeye göre anlamlı bir şekilde farklılaşmakta mıdır?” sorusuna yanıt aramak amacıyla bağımsız örneklem için t testi analizi kullanılmıştır. Algılanan sosyoekonomik düzey 2500 TL ve altı, 2501 TL ve üstü olarak iki kategoride ele alınarak analiz yapılmıştır. Algılanan sosyoekonomik düzeye göre aile aidiyeti alt boyutları olan kendilik ve aile aidiyeti puan ortalamaları Tablo 10’da verilmiştir.

Tablo 10

Ergenlerin kendilik ve aile aidiyeti puan ortalamalarının algılanan sosyoekonomik düzeye göre farklılaşma sonuçları

<i>Bağımlı Değişkenler</i>	<i>Cinsiyet</i>	<i>n</i>	\bar{x}	<i>ss</i>	<i>sd</i>	<i>t</i>	<i>p</i>
<i>Aile Aidiyeti</i>	<i>Kendilik</i> 2500 TL ve altı	70	47,18	12,29	243	-1,761	,079
	2501 TL ve üstü	175	49,89	10,27			
<i>Aile Aidiyeti</i>	2500 TL ve altı	70	16,75	3,75	243	-2,027	,044*
	2501 TL ve üstü	175	17,88	4,00			

* p <0.05

** p <0.01

Tablo 10'a bakıldığında araştırmaya katılan ergenlerin algılanan sosyoekonomik duruma göre kendilik aidiyeti, $t(243)=-1,761$, $p>0,05$ puan ortalaması anlamlı bir şekilde farklılaşmamaktadır. Buna göre sosyoekonomik duruma göre ergenlerin kendilik aidiyetleri değişmemektedir. Ergenlerin algılanan sosyoekonomik düzey ile aile aidiyeti, $t(243)=-2,027$, $p<0,05$ puan ortalamaları anlamlı bir şekilde farklılık göstermektedir. Buna göre 2501 TL ve üstü gelire sahip olan ergenlerin aile aidiyet puan ortalaması ($\bar{X} = 17,88$) 2500 TL ve altı sosyoekonomik gelire sahip ergenlerden ($\bar{X} = 16,75$) daha yüksektir. Bu bulguya göre 2501 TL ve üstü sosyoekonomik düzeydeki ergenlerin aile aidiyetinin 2500 TL ve altı sosyoekonomik düzeydeki ergenlerden daha yüksek olduğu söylenebilir.

4.7. Ergenlerin Aile Aidiyetinin Kaçınıcı Çocuk Olduğuna Göre Karşılaştırılması

“Ergenlerin aile aidiyeti kaçınıcı çocuk olduğuna göre anlamlı bir şekilde farklılaşmakta mıdır?” sorusuna yanıt aramak amacıyla bağımsız örneklem için tek yönlü varyans analizi kullanılmıştır. Kaçınıcı çocuk olduğuna göre aile aidiyeti alt boyutları olan kendilik ve aile aidiyeti puan ortalamaları Tablo 12’de verilmiştir.

Tablo 11

Ergenlerin kendilik ve aile aidiyeti puan ortalamalarının kaçınıcı çocuk olduğuna göre betimsel istatistikleri.

<i>Değişkenler</i>	<i>Kaçınıcı Çocuk</i>	<i>n</i>	\bar{X}	<i>Ss</i>
<i>Aile Aidiyeti</i>	Birinci çocuk	127	50,86	9,55
	İkinci çocuk	76	46,88	12,18
	Üçüncü çocuk	29	47,93	12,29
	Dördüncü çocuk ve sonrası	13	47,84	10,97
<i>Aile Aidiyeti</i>	Birinci çocuk	127	17,96	4,12
	İkinci çocuk	76	17,17	3,98
	Üçüncü çocuk	29	17,20	3,67
	Dördüncü çocuk ve sonrası	13	16,76	2,48

Tablo 11'e göre ailede üçüncü çocuk olan ergenlerin ($\bar{X} = 47,84$) kendilik aidiyeti puanları en yüksek ortalamaya sahip iken ikinci çocuk olan ergenlerin ($\bar{X} = 48,97$) ortalama puanları en düşük bulunmuştur. En yüksek aile aidiyeti ortalama puanlarının ise birinci çocuk olan ergenlere ($\bar{X} = 18,11$) aitken en düşük ortalama puan dördüncü çocuk ve sonrası olan ergenlere ($\bar{X} = 16,70$) aittir. Bu farklılıkların istatistiki açıdan anlamlı olup olmadığını belirlemek için yapılan ANOVA sonuçları Tablo 12'de verilmiştir.

Tablo 12

Ergenlerin kendilik ve aile aidiyeti puan ortalamalarının kaçınıcı çocuk olduğuna göre farklılaşma sonuçları

<i>Bağımlı Değişken</i>	<i>Bağımsız Değişken</i>	<i>Varyansın Kaynağı</i>	<i>Kareler Toplamı</i>	<i>Sd</i>	<i>Kareler Ortalaması</i>	<i>F</i>	<i>p</i>	<i>Anlamlı Fark</i>
<i>Kendilik Aidiyeti</i>	<i>Kaçınıcı çocuk</i>	Gruplar	830,114	3	276,705	2,354	,073	-
		Gruplar	28328,213	241	117,544			
		Toplam	29158,327	244				
<i>Aile Aidiyeti</i>	<i>Kaçınıcı çocuk</i>	Gruplar	43,624	3	14,541	,925	,429	-
		Gruplar	3786,646	241	15,712			
		Toplam	3830,269	244				

Tablo 12’ye bakıldığında, ergenlerin kendilik ve aile aidiyeti puan ortalamaları kaçınıcı çocuk olduğuna göre istatistiki açıdan anlamlı bir farklılık göstermediği görülmektedir ($p>0.05$). Bu bulgu, kaçınıcı çocuk olduğuna göre ergenlerin kendilik ve aile aidiyetinin değişmediğini göstermektedir.

4.8. Ergenlerin Aile Aidiyetinin Kardeş Sayısına Göre Karşılaştırılması

“Ergenlerin aile aidiyeti kardeş sayısına göre anlamlı bir şekilde farklılaşmakta mıdır?” sorusuna yanıt aramak amacıyla bağımsız örneklem için tek yönlü varyans analizi kullanılmıştır. Kardeş sayısına göre aile aidiyeti alt boyutları olan kendilik ve aile aidiyeti puan ortalamaları Tablo 13’de verilmiştir.

Tablo 13

Ergenlerin kendilik ve aile aidiyeti puan ortalamalarının kardeş sayısına göre betimsel istatistikleri.

<i>Değişkenler</i>	<i>Kardeş Sayısı</i>	<i>n</i>	\bar{X}	<i>Ss</i>
<i>Kendilik</i>	Tek çocuk	27	50,92	11,26
	Bir kardeş	88	50,20	9,63
	İki kardeş	55	50,50	9,72
	Üç kardeş	44	45,25	13,32
	Dört kardeş ve üzeri	31	47,51	11,54
<i>Aile Aidiyeti</i>	Tek çocuk	27	18,70	4,75
	Bir kardeş	88	18,00	4,03
	İki kardeş	55	18,03	3,71
	Üç kardeş	44	16,36	4,01
	Dört ve üzeri kardeş	31	16,19	2,62

Tablo 13’e göre ailede tek çocuk olan ergenlerin ($\bar{X} = 50,92$) kendilik aidiyeti puanları en yüksek ortalamaya sahip iken dört ve üzeri kardeşe sahip olan ergenlerin ($\bar{X} = 47,51$) ortalama puanları en düşük bulunmuştur. En yüksek aile aidiyeti ortalama puanlarının ise tek çocuk olan ergenlere ($\bar{X} = 18,70$) aitken en düşük ortalama puan dört ve üzeri kardeşe sahip olan ergenlere ($\bar{X} = 16,70$) aittir. Bu farklılıkların istatistiki açıdan anlamlı olup olmadığını belirlemek için yapılan ANOVA sonuçları Tablo 14’de verilmiştir.

Tablo 14

Ergenlerin kendilik ve aile aidiyeti puan ortalamalarının kardeş sayısına göre farklılaşma sonuçları

<i>Bağımlı Değişken</i>	<i>Bağımsız Değişken</i>	<i>Varyansın Kaynağı</i>	<i>Kareler Toplamı</i>	<i>Sd</i>	<i>Kareler Ortalaması</i>	<i>F</i>	<i>p</i>	<i>Anlamlı Fark</i>
<i>Kendilik Aidiyeti</i>	<i>Kardeş sayısı</i>	Gruplar	1036,419	4	259,105	2,211	,068	-
		Gruplar	28121,907	240	117,175			
		Toplam	29158,327	244				
<i>Aile Aidiyeti</i>	<i>Kardeş sayısı</i>	Gruplar	185,692	4	46,423	3,057	,018	A,B,C-D,E
		Gruplar	3644,577	240	15,186			
		Toplam	3830,269	244				

A: Tek çocuk B: Bir kardeş C: İki kardeş D: Üç kardeş E: Dört ve üzeri kardeş

Varyans analizi sonuçları, kardeş sayısına göre aile aidiyeti puan ortalamasının anlamlı bir şekilde farklılaştığını göstermektedir, ($F_{4;240} = 3,057; p < 0,05$). Bu farklılaşmanın hangi gruplar arasında olduğunu bulmak amacıyla yapılan Scheffe testinin sonuçlarına göre; ailede tek çocuk olan, bir ve iki kardeşe sahip olan ergenlerin aile aidiyeti puan ortalaması üç kardeş ve dört/üzeri kardeşe sahip olanlardan daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Bu durum ailede tek çocuk olan, bir ve iki kardeşe sahip olan ergenlerin üç, dört ve üzeri kardeşe sahip olan ergenlerden daha fazla aile aidiyetine sahip olduğunu göstermektedir.

4.9. Ergenlerin Aile Aidiyetinin Okuldan Kaçma Durumuna Göre Karşılaştırılması

“Ergenlerin aile aidiyeti okuldan kaçma durumuna göre anlamlı bir şekilde farklılaşmakta mıdır?” sorusuna yanıt aramak amacıyla bağımsız örneklem için tek yönlü varyans analizi kullanılmıştır. Okuldan kaçma durumuna göre aile aidiyeti alt boyutları olan kendilik ve aile aidiyeti puan ortalamaları Tablo 15’de verilmiştir.

Tablo 15

Ergenlerin kendilik ve aile aidiyeti puan ortalamalarının okuldan kaçma durumuna göre betimsel istatistikleri.

<i>Değişkenler</i>	<i>Okuldan Kaçma Durumu</i>	<i>n</i>	\bar{X}	<i>Ss</i>
<i>Aile Aidiyeti</i>	Hiç	169	50,24	10,14
	Bazen	51	47,62	12,20
	Sık sık	15	45,40	10,18
	Her zaman	10	43,40	15,21
<i>Kendilik Aidiyeti</i>	Hiç	169	17,85	3,91
	Bazen	51	17,07	4,10
	Sık sık	15	16,66	3,30
	Her zaman	10	16,50	4,81

Tablo 15'e göre okuldan kaçma davranışı olmayan ergenlerin ($\bar{X} = 50,24$) kendilik aidiyeti puanları en yüksek ortalamaya sahip iken her zaman okuldan kaçma davranışı olan ergenlerin ($\bar{X} = 43,40$) ortalama puanları en düşük bulunmuştur. En yüksek aile aidiyeti ortalama puanlarının ise benzer bir şekilde okuldan kaçma davranışı olmayan ergenlere ($\bar{X} = 18,70$) ait iken en düşük ortalama puan her zaman okuldan kaçma davranışı sergileyen ergenlere ($\bar{X} = 16,50$) aittir. Bu farklılıkların istatistiki açıdan anlamlı olup olmadığını belirlemek için yapılan ANOVA sonuçları Tablo 16'da verilmiştir.

Tablo 16

Ergenlerin kendilik ve aile aidiyeti puan ortalamalarının okuldan kaçma durumuna göre farklılaşma sonuçları

<i>Bağımlı Değişken</i>	<i>Bağımsız Değişken</i>	<i>Varyansın Kaynağı</i>	<i>Kareler Toplamı</i>	<i>Sd</i>	<i>Kareler Ortalaması</i>	<i>F</i>	<i>p</i>	<i>Anlamlı Fark</i>
<i>Kendilik Aidiyeti</i>	<i>Okuldan kaçma</i>	Gruplar	861,352	3	287,117	2,445	,065	-
		Gruplar	28296,975	241	117,415			
		Toplam	29158,327	244				
<i>Aile Aidiyeti</i>	<i>Okuldan kaçma</i>	Gruplar	49,448	3	16,483	1,051	,371	-
		Gruplar	3780,821	241	15,688			
		Toplam	3830,269	244				

A: Tek çocuk B: Bir kardeş C: İki kardeş D: Üç kardeş E: Dört ve üzeri kardeş

Tablo 16'ya bakıldığında, ergenlerin kendilik ve aile aidiyeti puan ortalamaları okuldan kaçma durumuna göre istatistiki açıdan anlamlı bir farklılık göstermediği görülmektedir ($p>0.05$). Bu bulgu, okuldan kaçma davranışına göre ergenlerin kendilik ve aile aidiyetinin değişmediğini göstermektedir.

4.10. Ergenlerin Aile Aidiyetinin Okul Kurallarına Uyma Durumuna Göre Karşılaştırılması

“Ergenlerin aile aidiyeti okul kurallarına uyma durumuna göre anlamlı bir şekilde farklılaşmakta mıdır?” sorusuna yanıt aramak amacıyla bağımsız örneklem için tek yönlü varyans analizi kullanılmıştır. Okul kurallarına uyma durumuna göre aile aidiyeti alt boyutları olan kendilik ve aile aidiyeti puan ortalamaları Tablo 17’de verilmiştir.

Tablo 17

Ergenlerin kendilik ve aile aidiyeti puan ortalamalarının okul kurallarına uyma durumuna göre betimsel istatistikleri.

<i>Değişkenler</i>	<i>Okul Kurallarına Uyma Durumu</i>	<i>n</i>	\bar{X}	<i>Ss</i>
<i>Aile Aidiyeti</i>	Hiç	7	47,14	12,19
	Bazen	62	44,50	11,85
	Sık sık	105	50,79	9,15
	Her zaman	71	50,88	11,40
<i>Aile Aidiyeti</i>	Hiç	7	17,85	4,52
	Bazen	62	16,14	3,96
	Sık sık	105	18,15	3,68
	Her zaman	71	17,90	4,08

Tablo 17’ye göre okul kurallarına her zaman uyan ergenlerin ($\bar{X} = 50,88$) kendilik aidiyeti puanları en yüksek ortalamaya sahip iken okul kurallarına hiç uymayan ergenlerin ($\bar{X} = 47,14$) ortalama puanları en düşük bulunmuştur. En yüksek aile aidiyeti ortalama puanlarının ise sık sık okul kurallarına uyan ergenlere ($\bar{X} = 18,15$) ait iken en düşük ortalama puan okul kurallarına bazen uyan ergenlere ($\bar{X} = 16,14$) aittir. Bu farklılıkların istatistiki açıdan anlamlı olup olmadığını belirlemek için yapılan ANOVA sonuçları Tablo 18’de verilmiştir.

Tablo 18

Ergenlerin kendilik ve aile aidiyeti puan ortalamalarının okul kurallarına uyma durumuna göre farklılaşma sonuçları

<i>Bağımlı Değişken</i>	<i>Bağımsız Değişken</i>	<i>Varyansın Kaynağı</i>	<i>Kareler Toplamı</i>	<i>Sd</i>	<i>Kareler Ortalaması</i>	<i>F</i>	<i>p</i>	<i>Anlamlı Fark</i>
<i>Kendilik Aidiyeti</i>	<i>Okul kurallarına uyma</i>	Gruplar	1865,480	3	621,827	5,491	,001	B-C,D
		Gruplar	27292,846	241	113,248			
		Toplam	29158,327	244				
<i>Aile Aidiyeti</i>	<i>Okul kurallarına uyma</i>	Gruplar	169,847	3	56,616	3,728	,012	B-C,D
		Gruplar	3660,422	241	15,188			
		Toplam	3830,269	244				

A: Hiç B: Bazen C: Sık sık D: Her zaman

Tablo 18'e bakıldığında okul kurallarına uyma durumuna göre kendilik aidiyeti ($F_{3;241} = 5,49; p < 0.05$) ve aile aidiyeti ($F_{3;241} = 3,72; p < 0.05$) puan ortalamaları istatistiki açıdan anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır. Buna göre okul kurallarına bazen uyan ergenlerin kendilik ve aile aidiyeti puan ortalaması sık sık ve her zaman okul kurallarına uyan ergenlerden anlamlı bir şekilde daha düşüktür. Bu durum bazen okul kurallarına uyan ergenlerin kendilik ve aile aidiyetinin sık sık ve her zaman okul kurallarına uyan ergenlerden daha düşüktür diyebiliriz.

4.11. Ergenlerin Aile Aidiyetinin Argo veya Küfürlü Konuşma Durumuna Göre Karşılaştırılması

“Ergenlerin aile aidiyeti argo veya küfürlü konuşma durumuna göre anlamlı bir şekilde farklılaşmakta mıdır?” sorusuna yanıt aramak amacıyla bağımsız örneklem için tek yönlü varyans analizi kullanılmıştır. Argo veya küfürlü konuşma durumuna göre aile aidiyeti alt boyutları olan kendilik ve aile aidiyeti puan ortalamaları Tablo 19'da verilmiştir.

Tablo 19

Ergenlerin kendilik ve aile aidiyeti puan ortalamalarının küfürlü veya argo konuşma durumuna göre betimsel istatistikleri.

<i>Değişkenler</i>	<i>Küfürlü veya Argo Konuşma Durumu</i>	<i>n</i>	\bar{X}	<i>Ss</i>
<i>Aile Aidiyeti</i>	Hiç	42	49,14	13,15
	Bazen	146	50,33	9,37
	Sık sık	35	47,60	11,47
	Her zaman	22	43,45	13,51
<i>Aile Aidiyeti</i>	Hiç	42	17,38	4,41
	Bazen	146	18,06	3,37
	Sık sık	35	17,02	3,61
	Her zaman	22	15,40	6,12

Tablo 19'a göre bazen küfürlü veya argo konuşan ergenlerin ($\bar{X} = 50,33$) kendilik aidiyeti puanları en yüksek ortalamaya sahip iken her zaman küfürlü veya argo konuşan ergenlerin ($\bar{X} = 43,45$) ortalama puanları en düşük bulunmuştur. En yüksek aile aidiyeti ortalama puanlarının ise; göre bazen küfürlü veya argo konuşan ergenlere ($\bar{X} = 18,06$) ait iken en düşük ortalama puan her zaman küfürlü veya argo konuşan ergenlere ($\bar{X} = 15,40$) aittir. Bu farklılıkların istatistiki açıdan anlamlı olup olmadığını belirlemek için yapılan ANOVA sonuçları Tablo 20'de verilmiştir.

Tablo 20

Ergenlerin kendilik ve aile aidiyeti puan ortalamalarının küfürlü veya argo konuşma durumuna göre farklılaşma sonuçları

<i>Bağımlı Değişken</i>	<i>Bağımsız Değişken</i>	<i>Varyansın Kaynağı</i>	<i>Kareler Toplamı</i>	<i>Sd</i>	<i>Kareler Ortalaması</i>	<i>F</i>	<i>p</i>	<i>Anlamlı Fark</i>
Kendilik Aidiyeti	<i>Küfürlü veya argo konuşma durumu</i>	Gruplar	1002,774	3	334,258	2,861	,038	B-D
		Arası						
		Gruplar	28155,552	241	116,828			
		İçi						
		Toplam	29158,327	244				
Aile Aidiyeti	<i>Küfürlü veya argo konuşma durumu</i>	Gruplar	150,760	3	50,253	3,291	,021	B-D
		Arası						
		Gruplar	3679,509	241	15,268			
		İçi						
		Toplam	3830,269	244				

A: Hiç B: Bazen C: Sık sık D: Her zaman

Tablo 20'ye bakıldığında küfürlü veya argo konuşma durumuna göre kendilik aidiyeti ($F_{3;241} = 2,86; p < 0,05$) ve aile aidiyeti ($F_{3;241} = 3,29; p < 0,05$) puan ortalamaları istatistiki açıdan anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır. Buna göre bazen küfürlü veya argo konuşan ergenlerin kendilik ve aile aidiyeti puan ortalaması her zaman küfürlü veya argo konuşan ergenlerden anlamlı bir şekilde daha yüksektir. Bu durum bazen küfürlü veya argo konuşan ergenlerin kendilik ve aile aidiyetinin her zaman küfürlü veya argo konuşan ergenlerden daha yüksek olduğunu göstermektedir.

BÖLÜM V

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

5.1. Sonuç ve Tartışma

Bu bölümde araştırmadan elde edilen bulgular ilgili literatür çalışmaları kapsamında değerlendirilmiştir. Çalışmada ergenlerde aile aidiyeti düzeyinin yaşa, cinsiyete, okuduğu okul türüne, anne eğitim düzeyine, baba eğitim düzeyine, algılanan sosyoekonomik düzeye, kaçınıcı çocuk olduğuna, kardeş sayısına, okuldan kaçma durumuna, okul kurallarına uyma durumuna, argo veya küfürlü ifadelerle konuşma durumuna göre farklılaşp farklılaşmadığı tartışılmıştır.

5.1.1. Aile Aidiyeti Ölçeği ile Psiko-sosyal Değişkenlere İlişkin Sonuç ve Tartışmalar

Araştırmadan elde edilen bulgular incelendiğinde ergenlerde aile aidiyeti düzeyi ile yaş, cinsiyet, okul türü, anne eğitim düzeyi, baba eğitim düzeyi, algılanan sosyoekonomik düzey, ailede kaçınıcı çocuk olduğu ve okuldan kaçma durumlarına göre anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Ancak okul türü değişkeninde anadolu lisesinde öğrenim gören ergenlerin kendilik aidiyeti ve aile aidiyeti alt boyutunda meslek lisesi ve diğer lise türünde öğrenim gören öğrencilere göre daha yüksek ortalama puanlara sahip oldukları tespit edilmiştir. Dam (2008) ailesinden destek gören öğrencilerin okul başarısının daha yüksek olduğunu belirtmektedir. Buradan da anlaşılacağı üzere aile aidiyet düzeyi daha yüksek olan öğrencilerin başarı düzeyi daha iyi okullarda öğrenim gördüğü gözlemlenmektedir.

Anne ve baba eğitim düzeyi ile aile aidiyeti arasında anlamlı bir fark bulunmamasına rağmen anne ve baba eğitim düzeyi arttıkça ergenlerin aile aidiyeti puan ortalamaları da artmaktadır. Shafiq (2010) yaptığı çalışmada eğitim düzeyi düşük annelerin aşırı koruyuculuk ve sıkı disiplin tutumlarının arttığını bulmuştur. Bu durum çocukların aile ile olan bağlarının zayıflamasına ve riskli davranışlara yönelmesine neden olabilir. Gutman ve Feinstein (2010), yükseköğrenim mezunu olan annelerin çocukları ile daha yapıcı ve destekleyici ilişkiler geliştirdiğini ifade etmişlerdir. Yapıcı ve geliştirici ilişkiler ise ergenlerin aile aidiyet tutumlarının sağlıklı gelişmesinde etkili bir faktördür.

Ergenlerin aile aidiyeti düzeyi ailede kaçınıcı çocuk olmaları durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermemesine rağmen en yüksek aile aidiyeti birinci çocuk olan ergenlere, en düşük aile aidiyet düzeyi ise dördüncü ve sonrası sırada doğmuş olan ergenlere aittir. Adler'e göre her çocuğun aile içerisinde doğum sırasından kaynaklanan özel bir yeri vardır (Corey,

2008). Doğum sırası çocukların kişiliğini kesin olarak belirleyemeyeceği gibi bu sıradan kaynaklanan çeşitli deneyimler söz konusudur. Örneğin ilk çocuklar ilgi odağıdır. Ailede en fazla ilgi ona gösterilmiştir. İkinci çocuklar üçüncü ile ilk çocuk arasında sıkışmıştır. Ailede özel bir yeri olmamasından dolayı özgüven sorunu yaşayabilir (White, Campell, Stewart, Davies&Pilkington, 1997). Adler'in doğum sırası kuramı araştırmamızdan çıkan verileri destekler nitelikte gözükmektedir. İlk çocukların ailesinden daha fazla ilgi gördüğü ve önemsendiği için aile aidiyeti puan ortalamalarının diğer kardeşlerine nazaran daha yüksek çıktığı değerlendirilebilir. Sop ve Bilir (2016) ortanca çocukların anneleri ile çatışma düzeylerinin ilk çocuk grubundaki çocuklara nazaran daha düşük olduğunu bulmuşlardır. Anne çocuk ilişki düzeyinin daha olumlu olduğunu ifade etmişlerdir.

Ergenlerin aile aidiyeti ile algılanan sosyoekonomik durumları arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır. Buna göre ailesinin aylık geliri 2501 TL ve üstü olan ergenlerin aile aidiyet düzeyleri ailesinin aylık geliri 2500 TL ve altı olan ergenlerden yüksektir. Ailenin ekonomik refah seviyesi arttıkça ergenlerin ailelerine olan aidiyet duygularında da artış olmaktadır. Buradan çıkan sonuç değerlendirildiğinde ekonomik gelirin iyi olması, ailelerin çocuklarının maddi isteklerini kolaylıkla karşılayabilmeleri çocuk ve ebeveyn arasında daha olumlu ilişkilerin doğmasını ve istekleri kabul gören çocukların anne ve babayı daha çok sahiplenmesini sağlayabilir.

Saki (2018)'in araştırmasında üniversite öğrencilerinin aile aidiyeti düzeyleri arasında cinsiyete göre anlamlı bir farklılık olduğu, kadınların aile aidiyet düzeylerinin erkeklerden daha yüksek olduğu bulunmuştur. Güneş (2018) ise yaptığı araştırmasında genç yetişkinlerin aile aidiyet düzeyleri ile cinsiyetleri arasında anlamlı bir farklılık olmadığını tespit etmiştir. Bu araştırmanın bulguları yaptığımız araştırmanın bulguları ile paralellik göstermektedir.

Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre ergenlerin aile aidiyet düzeyleri ile kardeş sayıları arasında anlamlı bir fark bulunmaktadır. Ailede tek çocuk olan, bir ve iki kardeşe sahip olan ergenlerin aile aidiyeti puan ortalaması üç kardeş ve dört/üzeri kardeşe sahip olanlardan daha yüksek bulunmuştur. Bu durum ailede çocuk sayısının azalmasının çocukların kendilerini ailelerine karşı duygusal anlamda daha bağlı hissettiğini göstermektedir. Oskay (1990) yaptığı çalışmada aileleri ile en fazla çatışma halinde olanların kardeş sayısı 5 ve daha fazla olan kalabalık ailedeki çocuklar olduğunu tespit etmiştir. Bu durumda kardeş sayısı fazla olan ailelerde yıkıcı ilişkiler kolaylıkla zemin bulmakta ve bunun sonucunda çocukların anne ve babasıyla bağı zayıflayabilmektedir. Ailesi ile aidiyeti zayıflayan çocukların psikolojik sağlıkları olumsuz etkilenebilmektedir.

Ergenlerin okuldan kaçma durumu ile aile aidiyet düzeyleri arasında anlamlı bir fark bulunmamasına rağmen en yüksek aile aidiyeti ortalama puanlarının okuldan kaçma davranışı olmayan ergenlere, en düşük aile aidiyet ortalama puanının ise her zaman okuldan kaçma davranışı sergileyen ergenlere ait olduğu saptanmıştır. Yaptığımız araştırmada ergenlerin aile aidiyet düzeyleri ile okul kurallarına uyma davranışları arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Okul kurallarına bazen uyan ergenlerin kendilik ve aile aidiyeti puan ortalaması sık sık ve her zaman okul kurallarına uyan ergenlerden anlamlı bir şekilde daha düşüktür. Bir başka şekilde ifade edecek olursak okul kurallarına uyma davranışı arttıkça öğrencilerin aile aidiyet düzeyleri de artmaktadır. Ailesi ile olumlu aidiyet bağları geliştiren çocukların kurallara uyma davranışlarının daha yoğun olduğu söylenebilir. Öğrencilerin argo veya küfürlü ifadelerle konuşma durumu ile aile aidiyet düzeyleri arasında da anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Bazen küfürlü veya argo konuşan ergenlerin kendilik ve aile aidiyetinin her zaman küfürlü veya argo konuşan ergenlerden daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Ergenlik çağında okuldan kaçma, okul kurallarına uymama, argo kelimelerle konuşma riskli davranışlar arasındadır. Araştırmamızdan çıkan genel sonuca göre ergenlerin aile aidiyet düzeyleri azaldıkça riskli davranışlarda bulunabilme ihtimalleri de artmaktadır. Peker (2012) lise öğrencileri ile yaptığı çalışmada aileden alınan sosyal destek ile risk alma davranışı arasında negatif bir korelasyon olduğunu bulmuştur. Anne ve babasından destek ve ilgi gören ve dolayısıyla aile aidiyet bağları sağlıklı olan ergenlerin riskli davranışlar gösterme olasılığının düşük olduğunu ifade etmiştir. Uysal ve Bingöl (2014) 394 lise öğrencisi ile yaptıkları çalışmalarında ilgili ve demokratik aile ortamında yetişen ergenlerin daha az riskli davranışlar gösterdiğini bulmuşlardır. Bu araştırmaların sonuçları elde ettiğimiz bulguları destekler niteliktedir. Mounts (2002) ebeveynleri tarafından yeteri kadar izlenen ve arkadaşlık ilişkileri konusunda rehberlik alan ergenlerin riskli davranışlarda bulunma eğiliminin azaldığını belirtmiştir.

5.2. Öneriler

Çalışmanın bu kısmında elde edilen veriler neticesinde ulaşılan önerilerden söz edilecektir. Ergenlerde aile aidiyetinin bazı psiko-sosyal değişkenler bakımından incelendiği bu araştırmada ulaşılan sonuçlara göre şu öneriler sunulabilir:

1. Aile aidiyeti ile ilgili literatürde ilgili çalışmaların olduğu ancak ergenlik dönemindeki riskli davranışlar ile aile aidiyeti ilişkisini inceleyen çalışmaların çok az olduğu görülmektedir. Bu nedenle yapılan bu çalışma her ne kadar riskli davranışları ölçebilecek az sayıda değişken kullanılsa da (okuldan kaçma, okul kurallarına

uymama, argo kelimelerle konuşma) ergenlik döneminde riskli davranışların azaltılmasında aile aidiyetinin önemini ortaya koyabilmesi sebebiyle bu alanda çalışacak uzmanlara yol gösterici olabilir.

2. Çalışmanın örneklemini İzmir ilinde Karabağlar ve Bornova ilçelerinde eğitim gören lise öğrencileri oluşturmuştur. Bu nedenle araştırmanın diğer illerde veya ilçelerde yapılması daha nesnel ve genel sonuçların elde edilmesine katkı sağlayacaktır.
3. Ergenlik dönemindeki çocukların aileleri ile olan iletişimini güçlendirmek, kendilerini ailelerinin değerli bir üyesi olarak algılamalarını ve bunun sonucu olarak aile aidiyet bağlarını güçlendirmek için anne ve babalara ergenlik döneminde çocukla etkili iletişim konusunda bilgilendirme çalışmalarının yapılması etkili olabilecektir.
4. Okullarda özellikle rehberlik servislerinde çalışan psikolojik danışmanlar aracılığı ile risk altında bulunan ve ailesi ile çeşitli çatışmalar yaşayan öğrencileri iletişim becerileri konusunda psikoeğitim çalışmalarına dahil etmek ortaya çıkabilecek sorunların büyümesini engelleyebilir.
5. Teknolojinin hızla geliştiği ve çocukların ilgi, sevgi, beğenilme, ait olma ihtiyacı hissetme gibi duygusal ihtiyaçlarının arttığı bu dönemde özellikle anne ve babalar çocukları ile yeteri kadar vakit geçirmeli ve boş zamanlarında hep beraber yapabilecekleri ortak etkinliklere zaman ayırmayı ihmal etmemelidirler.

KAYNAKÇA

Adams, James F., Ergenliği Anlamak, (Y.H.: Bekir Onur), İmge Kitabevi, Ankara, 1995.

Alptekin, D. (2011). *Toplumsal aidiyet ve gençlik: Üniversite gençliğinin aidiyeti üzerine sosyolojik bir araştırma*. Yayınlanmamış doktora tezi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Konya

Arslan, E. ve Arı, R. (2008). Erikson'un Psikososyal Gelişim Dönemleri Ölçeğinin Türkçeye Uyarlama, Güvenirlik Ve Geçerlik Çalışması. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 19, 53–60.

Avcı, R. (2006). *Şiddet Davranışı Gösteren ve Göstermeyen Ergenlerin Ailelerinin Aile İşlevleri, Öfke ve Öfke İfade Tarzları Açısından İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Çukurova Üniversitesi.

Başaran, İ. E. (1982). *Örgütsel Davranışın Yönetimi*, Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayın No: 111.

Baumeister, Roy F., Leary, Mark R., (1995), "The Need to Belong: Desire for Interpersonal Attachments as a Fundamental Human Motivation", *Psychological Bulletin*, The American Psychological Association, Vol. 117, No. 3, s. 497-529.

Booker, C. K. (2004). Exploring school belonging and academic achievement in African American adolescent. *Curriculum and Teaching Dialogue*, 6(2), 131- 143.

Bowlby, J. (1979). *The Making and Breaking of Affectional Bonds*. London: Tavistock.

Branscombe, N. R. and Wann, D. L. (1991) The Positive Social and Self Concept Consequences of Sports Team Identification, *Journal of Sport & Social Issues*, 15(2). pp. 115-127.

Büyüköztürk, Ş. (2015). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Corey, G. (2008). *Psikolojik danışma, psikoterapi kuram ve uygulamaları*. Ankara: Mentis

Çürebil, F., Çetin, Ö.G.(Ed.).(2012). Anne-Baba, Veli, Aile Eğitimi Ve Rehberliği 0-18 Yaş Grubu Gelişimi Rehberi. İstanbul: Kadıköy İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü

Çiftçi, K. (2010). *Tarih, kimlik ve eleştirel kuram bağlamında Türk Dış Politikası*, Ankara: Siyasal Kitabevi.

Çuhadaroglu, F., Canat, S., Kılıç, E., Senol, S., Rugancı, N., Öncü, B., Hosgör, A.G., Isıklı, S., Avcı, A. (2004). Ergen ve Ruhsal Sorunlar. Durum Saptama Çalışması. Türkiye Bilimler Akademisi (TÜBA) Raporları, Ankara

Çuhadaroglu-Çetin F. (2008). Ergenlikte psiko-sosyal gelişim. I. Ulusal Adolesan Sağlığı Kongresi Konuşma Metinleri.

Dam, H. (2008). Öğrencinin Okul Başarısında Aile Faktörü. Hitit Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi. 7 (14), 75-79. Çorum.

Dere, G., Kılıç, E. (2016).Aidiyet Perspektifinden Çatışma Yönetimi Üzerine Kuramsal Bir Çalışma, *Kara Harp Okulu Bilim Dergisi*, Cilt 26, Sayı (2), 127-154.

Dinçel, E. (2006). Ergenlik Dönemi Gelişimsel Ödevleri ve Psikolojik Problemler. Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Psikoloji Anabilim Dalı.

Donovan, J.E.; Jessor R. (1985). Structure of problem behavior in adolescence and young adulthood. *Journal of Counseling and Clinical Psychology*, 53, 890-904.

Duru, E. (2015). Genel Aidiyet Ölçeğinin Psikometrik Özellikleri: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması, *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, Cilt 5, Sayı (44), 37-47.

Ercoskun, H., & Nalçacı, A. (2005). Öğretimde psikolojik ihtiyaçların yeri ve önemi. *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11, 353-370.

Erdoğan, İ. (1996). İşletme Yönetiminde Örgütsel Davranış, İstanbul: Avcıol Basım Yayıncılık.

Ergun, D. (2000), Kimlikler Kısacasında Ulusal Kişilik, Ankara: İmge Kitabevi Yayınları.

Erikson, E. (1968). *Identity: Youth And Crisis*. New York: Norton.

Gander, M.J. & Gardiner H.W. (1993). Çocuk ve Ergen Gelisimi. B. Onur (Ed). Ankara: İmge Yayınevi

Gülel, A., E. (2019). *Suçta Sürüklenen Çocuklarda Aile Aidiyeti ve Yaşam Doyumu İlişkisi: İstanbul Örneği*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Konya.

Gültekin, G., Baran G. The Self-Perception of Delinquent Children in Turkey. *Pakistan Journal of Social Science*, 4(2): 224-229 (2007).

Güneş, A. (2018). Aile ile bağlanma: Aidiyet. Timaş yayınları. 7. Baskı. İstanbul.

Güneş, F. (2018). *Genç yetişkinlerde güvengenlik ve utangaçlık: Aile aidiyet duygusunun ve duygu düzenlemede öz-yeterlik algısının belirleyici etkisi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. İstanbul.

Hortaçsu, N. (1997). *İnsan İlişkileri*. Ankara: İmge Kitabevi.

Kahriman, İ., Polat, S.(2003). Adölesanlarda Aileden ve Arkadaşlardan Algılanan Sosyal Destek Ve Benlik Saygısı Arasındaki İlişki. Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi, 6(2)

Karasar, N. (2002). Bilimsel araştırma yöntemi. Ankara: Nobel.

Karayağız, K. (2018). *İlkokul Öğretmenlerinin Kurumsal Aidiyet Algısı ve Mesleki Yeterlilik Algısı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Yeditepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Kızmaz, Z. (2006): Okullardaki şiddet davranışının kaynakları üzerine kuramsal bir yaklaşım. *Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 30, 47-70.

Koçyiğit, M. (2014). *Cinsiyete ve ait olma düzeylerine göre üniversite öğrencilerinin geleceğe yönelik tutumları*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), On dokuz Mayıs Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Samsun.

Köknel, Ö. (1997). *İnsanı Anlamak*, Altın Kitaplar Yayınevi, 6. Basım, İstanbul.

Kulaksızoğlu, A. (1998). *Ergenlik Psikolojisi*. Remzi Kitabevi, İstanbul.

Küçükkaragöz, H., “Bilişsel Gelişim ve Dil Gelişimi”, Yeşilyaprak, B. (Ed.) (2018). *Eğitim Psikolojisi*. Ankara: Pegem Yayınları.

Maslow, A. H. (1987). *Motivation and personality* (3rd ed.). New York, NY, US: Harper & Row Publishers.

Mavili, A., Kesen, N.F., Daşbaş, S. (2014). Aile Aidiyeti Ölçeği: Bir Ölçek Geliştirme Çalışması, *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, Sayı (83),29-45.

Mounts, N. S. (2001). Young adolescents' perceptions of parental management of peer relationships. *Journal of Early Adolescence*, 21, 92-122.

Mustafa, H. (2017). *Sırbistan'da Yaşayan Arnavut Azınlığın Sosyal-Kültürel Sorunları*. Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyoloji Anabilim Dalı, Ankara.

Oskay, G. (1990). *Değer yargılarından kaynaklanan anne-baba ergen çatışmasının sosyo-ekonomik ve benzeri değişkenler açısından incelenmesi*. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. Sayı:5, Cilt:5.

Özbay, H ve Öztürk, E. (1992). *Gençlik*. İstanbul: İletişim Yayıncılık A.S.

Özdaş, İ. (2017). *Yetişkinlerde Ait Olma İhtiyacı, Psikolojik Dayanıklılık ve Yaşam Doyumu Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Peker, Y., A. (2012). *Lise öğrencilerinde risk alma davranışının akran baskısı, anne-baba tutumları ve çok boyutlu algılanan sosyal desteğe göre yordanması*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. İzmir.

Saki, Ü. (2018). *Üniversite Öğrencilerinin Aile Aidiyet Düzeylerinin Spor ve Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.

Sarı, M. (2013). *Lise Öğrencilerinde Okula Aidiyet Duygusu*. Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. 13(1), 147-160.

Sayın, Ö. (1990). *Aile Sosyolojisi*, Ege Üniversitesi Basımevi, İzmir.

Senemoğlu, N. (2010). *Gelişim Öğrenme ve Öğretim Kuramdan Uygulamaya*. 16. Baskı. Pegem Akademi, Ankara.

Shafiq, M. (2010). *Anne çocuk bağlanması ve aile durumu*. Yayımlanmamış uzmanlık tezi. Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi. Ankara.

Siyez, M. D. (2010). *Ergenlerde Problem Davranışlar*. Pegem Akademi. Ankara.

Slaten, D., C., Baskin, W., T. (2013). Examining the Impact of Peer and Family Belongingness on the Career Decision-making Difficulties of Young Adults: A Path Analytic Approach. *Jorunal of Career Assessment* Published. Volume: 22 issue: 1, page(s): 59-74

Sop, A., Bilir, Z. (2016). *Okul öncesindeki çocukların aile ilişkileri ile çocuklarda görülen davranış problemleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. Sayı:40, sayfa:20-43

Şentürk, Ü. (2012). *Parçalanmış Aile Çocuklarının Eğitimdeki Başarı/Başarısızlık Durumu (Malatya Örneği 2006), Sosyal Politika Çalışmaları, Cilt 7 Sayı (29)*.

Şimşek, Ş. (1995). *Yönetim ve Organizasyon*, Konya: Damla Matbaacılık.

Tabachnick, B. G., Fidell, L. S. (2015). *Using multivariate statistics* (Çev. M. Baloğlu). Çok değişkenli istatistiklerin kullanımı (6. bs.). Ankara: Nobel Yayıncılık.

Uludağlı, P. N., Sayıl, M. (2009). *Orta ve İleri Ergenlik döneminde risk alma davranışı: Ebeveyn ve akranların rolü*. Türk Psikoloji Yazıları. 12 (23), 14-24. Ankara.

Uysal, R., Bingöl, Y.T. (2014). *Ergenlerde Risk Alma Davranışının Öz-Yeterlik ve Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi*. Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi. 2 (8), 573-582.

White, J., Campell, L., Stewart, A., Davies, M. & Pilkington, L. (1997). The relationship of psychological birth order to career interest. *Individual psychology*, 53(1), 90-104.

Yavuzer, H. (1993). *Çocuk Psikolojisi*. 9. Basım, İstanbul: Remzi Kitabevi A.S.

Yavuzer, H. (1998). *Çocuk Psikolojisi*. 16. Basım, İstanbul: Remzi Kitabevi.

Yılmaz, T. (2000). *Ergenlikte risk alma davranışlarının incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

Yörükoğlu, A. (1984). *Değişen Toplumda Aile ve Çocuk*, Aydın Kitabevi, Ankara.

<http://www.ahenkdergisi.com/download/denge.pdf>, Makaleler – I, M. Sait KARAÇORLU, 2003.

EKLER

EK 1. ÖĞRENCİNİN AKADEMİK ÖZGEÇMİŞİ

Kişisel Bilgiler			
Adı ve Soyadı	Ozan POLAT		
E-postası/Web Sayfası	ozanpolat9248@gmail.com		
Bildiği Yabancı Diller	İngilizce		
Uzmanlık Alanı			
Öğrenim Bilgileri			
	Üniversite	Bölüm	Yıl
Lisans	Ege Üniversitesi	Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık	2009-2013
Tez Başlığı			
Tez Danışmanı			
Akademik Eserler			
(Makale, kitap, kitap bölümü, bildiri, poster, sergi, konser vb. eserlerden kaynakça yazım kurallarına göre en fazla 10 eser yazılmalıdır.) Tezden üretilen yayınlar * ile işaretlenmelidir.			
Alanyla İlgili Bilimsel Kuruluşlara Üyelikler			
Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Derneği			
Alanyla İlgili Aldığı Ödüller			
Alınan sertifikalar ve katılım belgeleri özgeçmişin devamında verilmiştir.			

Sayı: 18-0774

Konu: 1. Aşama Katılım Belgesi

TC Kimlik No:	23777722074	Başlama Tarihi:	02.07.2018
Karar Tarih/No:	25.06.2018/31-12	Bitiş Tarihi:	10.07.2018
Belge No:	2018-3/İZM/1.16.2/019	Dönemi:	2018/3
Lider/Eğitmen:	Ayşenur DAĞYARAN	Devam Süresi:	48 saat

Yaratıcı Drama Eğitmenliği/Liderliği Programı 320 saat toplam 6 aşama olarak Türkiye'de ilk kez Çağdaş Drama Derneği tarafından hazırlanmış ve Milli Eğitim Bakanlığı Talim Terbiye Kurulu'nca 18.11.2005 tarih ve 346 sayılı kararıyla onaylanmıştır.

Ozan POLAT, Derneğin iktisadi kuruluşu tarafından yürütülen programın 48 saatlik **1. AŞAMA** atölyesine katılarak bu belgeyi almaya hak kazanmıştır. Bu belge tek başına, yaratıcı drama eğitmenliği yapmak için yeterli ve geçerli değildir.

Prof. Dr. Ömer ADIGÜZEL
Genel Başkan

Dernek Kodu: 0636114

GENEL MERKEZ: Selanik Cad. 41/1 Kızılay / ANKARA t f +90.312 425 00 89 c +90.506 285 6992 e bilgi@yaraticidrama.org • www.yaraticidrama.org

Üyesi Olduğumuz Ulusal/Uluslararası Kuruluşlar
Memberships

Çağdaş Drama Derneği "Almanya Oyun ve Tiyatro/Drama Üst Birliği", "Uluslararası Eğitim, Drama ve Tiyatro Üst Birliği", "Avrupa Drama Buluşmaları" ve "Ulusal Eğitim Dernekleri Platformu" üyesidir.

f facebook.com/cagdas.drama.derneği

t twitter.com/cddgenelmerkez

ig cagdasdramaderneği

Sayı: 18-0806

Konu: 2. Aşama Katılım Belgesi

TC Kimlik No:	23777722074	Başlama Tarihi:	12.07.2018
Karar Tarih/No:	29.05.2018/28-19	Bitiş Tarihi:	20.07.2018
Belge No:	2018-3/IZM/2.16.1/019	Dönemi:	2018/3
Lider/Eğitmen:	Ayşenur DAĞYARAN Onur Kurtuluş KARA	Devam Süresi:	48 saat

Yaratıcı Drama Eğitmenliği/Liderliği Programı 320 saat toplam 6 aşama olarak Türkiye'de ilk kez Çağdaş Drama Derneği tarafından hazırlanmış ve Milli Eğitim Bakanlığı Talim Terbiye Kurulu'nca 18.11.2005 tarih ve 346 sayılı kararıyla onaylanmıştır.

Ozan POLAT, Derneğin iktisadi kuruluşu tarafından yürütülen programın 48 saatlik **2. AŞAMA** atölyesine katılarak bu belgeyi almaya hak kazanmıştır. Bu belge tek başına, yaratıcı drama eğitmenliği yapmak için yeterli ve geçerli değildir.

Prof. Dr. Ömer ADIGÜZEL
Genel Başkan

Dernek Kodu: 0636114

GENEL MERKEZ: Selanik Cad. 41/1 Kızılay / ANKARA t f +90.312 425 00 89 c +90.506 285 6992 e bilgi@yaratıcıdrama.org • www.yaratıcıdrama.org

Üyesi Olduğumuz Ulusal/Uluslararası Kuruluşlar
Memberships

Çağdaş Drama Derneği "Almanya Oyun ve Tiyatro/Drama Üst Birliği", "Uluslararası Eğitim, Drama ve Tiyatro Üst Birliği", "Avrupa Drama Buluşmaları" ve "Ulusal Eğitim Dernekleri Platformu" üyesidir.

f facebook.com/cagdas.drama.derneği

t twitter.com/cddgenelmerkez

@ cagdasdramaderneği

EK 2. AİLE AİDİYETİ ÖLÇEĞİ

Değerli öğrenciler,

Aşağıdaki maddeleri dikkatlice okuduktan sonra kendinizi değerlendirip sizin için en uygun seçenek hangisi ise oraya (X) işareti koyunuz.

	Ölçek maddeleri	Tamamen katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen katılıyorum
1	Aileme güçlü bir şekilde bağlılık hissediyorum.					
2	Ailemde hayır deme hakkımız hep korunur.					
3	Ailemin önemli bir parçasıyım.					
4	Ailemin beni desteklediğini hissediyorum.					
5	Ailemdeki birçok kişi benim için bazı zevklerinden vazgeçmez.					
6	Ailemde kendimi değerli hissediyorum.					
7	Ailemin bana güvendiğini hiç hissetmedim					
8	Ailemin bana saygı gösterdiğini hep görmüşümdür.					
9	Ailemde kararları birlikte almayız					
10	İhtiyaç içinde ve hasta olduğumda ailem hemen destek olur.					
11	Ailemle birlikte zaman geçirebiliyoruz					
12	Kendimi evimde ve ailemle birlikte mutlu hissetmiyorum..					
13	Sevgi ve hoşgörü ailemin önemli bir parçasıdır.					
14	Ailem bana özen gösterir.					
15	Ben de aileme özen gösteririm.					
16	Ailemde eleştiri hakkımız özenle korunur..					
17	Bir daha dünyaya gelsem aynı ailede doğmak isterdim.					

EK 3. KİŞİSEL BİLGİ FORMU

GENEL AÇIKLAMA

Değerli öğrenciler,

Bilimsel bir araştırma için yardımlarınız gerekmektedir. Sizden aşağıda bulunan ölçekleri doldurmanız ve samimiyetle cevap vermeniz istenmektedir. Toplanan veriler sadece bilimsel bir çalışmada kullanılacak ve gizli tutulacaktır. Adınızı ve soyadınızı yazmanıza gerek yoktur.

Katkılarınız için teşekkür ederim.

Ozan POLAT

1- Yaşınız

A) 14 B) 15 C)16 D)17 E)18

2- Cinsiyetiniz

A) Kadın B) Erkek

3- Okuduğunuz okul türü

A) Meslek lisesi B) Anadolu lisesi C) Diğer

4- Anne eğitim düzeyi

A) Okuryazar değil B)İlköğretim C) Ortaöğretim D)Yükseköğretim

5- Baba eğitim düzeyi

A) Okuryazar değil B)İlköğretim C) Ortaöğretim D)Yükseköğretim

6- Ailenizin toplam aylık geliri

A) 1000 TL altında B) 1001-2500 TL arası C) 2500-3500 arası D)3500 ve üzeri

7- Ailenizde kaçınıcı çocuksunuz?

A) İlk B)İkinci C) Üçüncü D)Dört ve sonrası

8-Kardeş sayınız

A) Tek çocuk B)1 C)2 D)3 E) 4 ve üzeri

9- Okuldan kaçır mısınız?

A) Hiç B) Bazen C) Sık sık D) Her zaman

10- Okul kurallarına uyar mısınız?

A) Hiç B) Bazen C) Sık sık D) Her zaman

11-Argo veya küfürlü kelimelerle konuşur musunuz?

A) Hiç B) Bazen C) Sık sık D) Her zaman

EK 4. ETİK KURUL ONAY FORMU

T.C.
DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ
YÖNETİM KURULU KARARI

TOPLANTI TARİHİ
SAYI

: 20/02/2019
: 05

KARAR-13-:

2) Aile Eğitimi ve Danışmanlığı Anabilim Dalı Aile Eğitimi ve Danışmanlığı Yüksek Lisans Programı 2017950092 numaralı öğrencisi Ozan POLAT için tez başlığı değişiklik önerisine ilişkin Anabilim Dalı Başkanlığının 19/02/2019 tarihli 56 sayılı yazısı ile ekleri incelendi.

Görüşmeler sonunda;

Ozan POLAT'ın "*Ergenlerde Aile Aidiyeti ve Risk Alma Davranışlarının İncelenmesi*" tez konusuna ilişkin, Manisa İl Milli Eğitim Müdürlüğü Etik Kurulunca ölçeğin bazı maddeleri nedeniyle uygulama izni verilmemesi gerekçesiyle, tez danışmanı Dr.Öğr.Üyesi Hadiye KÜÇÜKKARAGÖZ ile öğrenci tarafından belirlenen ve Anabilim Dalı Başkanlığınca önerilen değişikliğin aşağıdaki şekilde kabul edilmesine, kararın tez danışmanına ve öğrenciye bildirilmesine oy birliği ile karar verildi.

Yeni Tez Başlığı: Ergenlerde Aile Aidiyetinin Psiko-Sosyal Değişkenler Bakımından İncelenmesi

İngilizcesi: An Investigation of Family Belonging in Adolescents in Terms of Psycho-Social Variables

(İMZA) Doç.Dr. Bahar BARAN (ÜYE)	(İMZA) Prof.Dr.Süha YILMAZ (BAŞKAN)	(İMZA) Doç.Dr. Suat TÜRKOGUZ (ÜYE)
(İMZA) Prof.Dr.Ali AKSU (ÜYE)	(İMZA) Doç.Dr.Erdal ASLAN (ÜYE)	(İMZA) Dr.Öğr.Üyesi Hadiye KÜÇÜKKARAGÖZ (ÜYE)

ASLI GİBİDİR
20/02/2019

Aysun TEKİN
Enstitü Sekreter Vekili

Uğur Mumcu Cad. 135 Sk. No:5 35380 Buca/İZMİR
Telefon: +90(232)440 09 08 – 440 09 11 Faks: +90 (232) 420 60 45
e-posta: egitimbil.kurul@deu.edu.tr İnternet Adresi: <http://ebe.deu.edu.tr/>

EK 5. ÖLÇEK İZİNLERİ

426 ileti dizisinden 9. < > [Keyboard Icon] [Settings Icon]

Aile Aidiyeti Ölçeği > Gelen Kutusu x

Ozan Polat <ozanpolat9248@gmail.com> 21 Ağustos Sal 23:31 ☆ ↩ ⋮
 Alıcı: aliyeaktas@biruni.edu.tr ▾

Hocam iyi akşamlar. Ben Dokuz Eylül Üniversitesi Aile Danışmanlığı bölümü yüksek lisans öğrencisiyim. Araştırmam için sizin geliştirmiş olduğunuz aile aidiyeti ölçeğini veri toplama aracı olarak kullanmak istiyorum. Sizin için de uygunsa ölçeği kullanmam uygun mudur?

Aliye MAVİLİ AKTAŞ <aliyeaktas@biruni.edu.tr> 22 Ağustos Çar 17:10 ☆ ↩ ⋮
 Alıcı: ben ▾

Sevgili Ozan Polat arkadaşım,
 Öncelikle ekip olarak aidiyet kuramını tamamlamak istiyoruz.Sonuçları örneklem grubunu bize iletmeniz dileğidir.Kullanmanızdan memnuniyet duyarız .Sevgi ve selamlarımla Prof Dr Aliye Mavili
 Biruni Üniversitesi

iPhone'umdan gönderildi

Ozan Polat <ozanpolat9248@gmail.com> şunları yazdı (21 Ağu 2018 23:31):

EK 6. VALİLİK ONAYI

T.C.
İZMİR VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 12018877-604.01.02-E.6708342
Konu : Ozan POLAT'ın
Araştırma İzni

02/04/2019

VALİLİK MAKAMINA

İlgi : a) MEB Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğünün 22/08/2017 tarihli ve 355862610.06-E.12607291 sayılı yazısı (Genelge 2017/25)
b) Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğünün 18/03/2019 tarihli ve 700 sayılı yazısı.

Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Aile Eğitimi ve Danışmanlığı Anabilim Dalı Aile Eğitimi ve Danışmanlığı yüksek lisans programı öğrencisi Ozan POLAT'ın: "Ergenlerde Aile Aidiyetinin Psiko-Sosyal Değişkenler Bakımından İncelenmesi" konulu tez çalışması için kullanacağı ölçekleri, Müdürlüğümüz Karabağlar ilçesi Cumhuriyet Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi , Yeşilyurt İMKB Çok Programlı Anadolu Lisesi, Bornova ilçesi Cem Bakioglu Anadolu Lisesi, Mazhar Zorlu Mesleki ve Anadolu Lisesi, Buca İlçesi Mevlana Mesleki ve Anadolu Lisesi'nde uygulama isteği ilgi (b) yazı ile belirtilmektedir.

Söz konusu ölçeklerin uygulanmasının, yukarıda adı geçen okullarda 2018-2019 Eğitim öğretim yılında eğitim öğretimi aksatmayacak ve eğitim kurumu yöneticilerinin uygun gördüğü şekilde yapılması Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde olurlarınıza arz ederim.

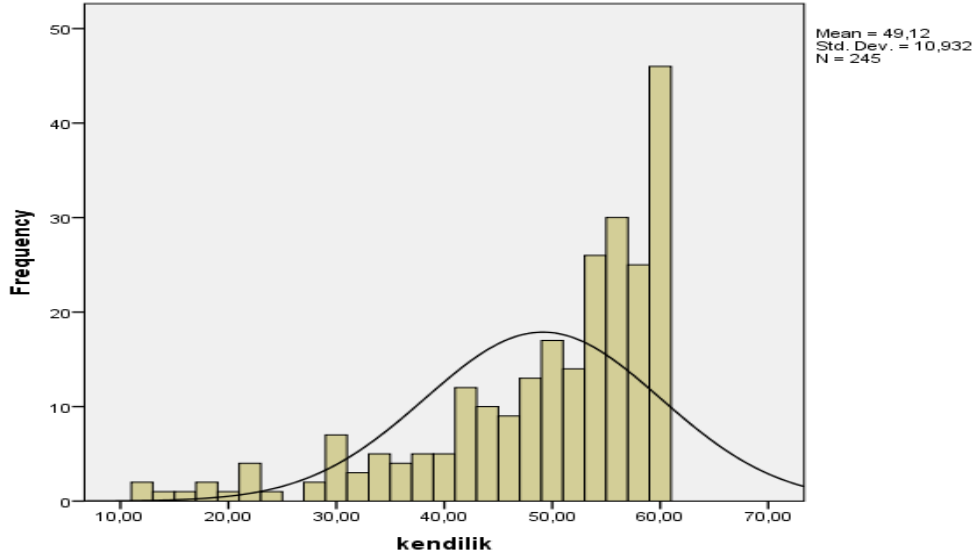
Ömer YAHŞI
Millî Eğitim Müdürü

Ek:
1-Araştırma Değerlendirme Formu
2-Anket Formları

OLUR
02/04/2019
Ahmet ALİ BARIŞ
Vali a.
Vali Yardımcısı

EK 7. HİSTOGRAMLAR

Kendilik Aidiyetine Ait Histogram Grafiği

Aile Aidiyetine Ait Histogram Grafiği

